

Kirsi Mäkinen

Elokuvan rooli nuorten elämässä ja nuorisotilojen arjessa

Opinnäytetyö
Kansalaistoiminta ja nuorisotyö

Marraskuu 2009

MIKKELIN AMMATTIKORKEAKOULU

Mikkeli University of Applied Sciences

KUVAILULEHTI

 <p>MIKKELIN AMMATTIKORKEAKOULU Mikkeli University of Applied Sciences</p>	Opinnäytetyön päivämäärä 27.11.2009	
Tekijä(t) Kirsi Mäkinen	Koulutusohjelma ja suuntautuminen Kansalaistoiminta ja nuorisotyön koulutusohjelma	
Nimeke Elokuvan rooli nuorten elämässä ja nuorisotilojen arjessa		
Tiivistelmä <p>Elokuva on arkipäiväinen taiteenmuoto, jota erityisesti nuoret seuraavat aktiivisesti. Halusinkin opinnäytetyössäni selvittää mitä elokuva nuorille oikeastaan merkitsee. Lisäksi minua kiinnosti tutkia työssäni millaisessa asemassa elokuvien esittäminen on nuorisotiloilla. Tutkimuksen alkuvaiheessa selvisi, että mikkeliiläisillä nuorisotiloilla ei esitetä elokuvia, koska ei ole tarvittavia lupia. Sen sijaan Tampereella esitetään elokuvia ilman mitään lupia. Näin työstäni syntyi tapaustutkimus, jossa kahden kaupungin nuorisotilojen elokuvien esittämistä vertailin keskenään.</p> <p>Opinnäytetyössäni pohdin miksi elokuvat kiehtovat ihmisiä ja lumoavat katselemaan niitä, vaikka elokuvan sisältö olisikin varsin yksinkertaista. Elokuvan haitoista nuorille puhutaan paljon ja halusinkin tutkia väitteen paikkaansa pitävyyttä. Tutustutan lukijat myös nuorisotilojen maailmaan ja siihen miksi elokuvien esittäminen nuorisotiloilla on tärkeää, huolimatta ongelmallisesta tekijänoikeudesta.</p> <p>Haastattelin helmikuun 2009 aikana tamperelaisia ja mikkeliiläisiä nuorisotyöntekijöitä. Haastatteluissa pyrin saamaan tietoa nuorisotilan toiminnasta, elokuvien esittämisestä tilalla ja mielipidettä elokuva-analyysin järjestämisestä tilalla. Samalla 58 nuorta vastasi kyselyyni. Tutkimustulokset osoittavat, että nuoret katselevat paljon elokuvia, mutta elokuvat eivät ole kaikille merkittävä asia. Mieluiten nuoret katselevat elokuvia kotona ja kaverit olivat ylivoimainen katselukumppani. Tamperelaiset nuoret olivat tyytyväisiä elokuvien esittämiseen nuorisokeskuksissa; vain yhdelle tilalle kaivattiin parempia laitteita. Mikkeliiläiset nuoret eivät erityisesti kaivanneet elokuvia tiloille, joka johtunee siitä, että vuosien saatossa he eivät osaa enää kaivata sitä.</p> <p>Elokuva-analyysin tuominen nuorisotiloille on työni kehittämisehdotus. Järjestin ammatillisen kasvun syventävän harjoittelun aikana Lentävänniemen nuorisokeskuksella elokuva-analyysikokeilun. Katselin yhdessä kahden 13-vuotiaan tytön kanssa elokuvan <i>kielletty hedelmä</i>. Tytöt pitivät tärkeänä, että keskustelua elokuvan katselun jälkeen käytiin, koska se aukaisi heille asioita, joita ilman keskustelua olisi jäänyt heille epäselväksi.</p>		
Asiasanat (avainsanat) Elokuva, nuoret, nuorisotilat, elokuva-analyysi tekijänoikeus, tapaustutkimus		
Sivumäärä 51 + liitteet 4	Kieli Suomi	URN URN:NBN:fi:mamk-opinn200984138
Huomautus (huomautukset liitteistä)		
Ohjaavan opettajan nimi Laura Hokkanen	Opinnäytetyön toimeksiantaja Tampereen kaupungin nuorisopalvelut	

DESCRIPTION

 <p>MIKKELIN AMMATTIKORKEAKOULU Mikkeli University of Applied Sciences</p>		Date of the bachelor's thesis November 27, 2009
Author(s) Kirsi Mäkinen	Degree programme and option Civic Activities and Youth Work	
Name of the bachelor's thesis The role of movies in young people's lives and youth center's in every day life		
Abstract <p>Movies are an everyday form of art which is followed particularly actively by young people. My thesis objective is to find out what movies really mean to youth. Additionally I was interested to find out what the conditions are for showing movies at youth centers. At the start of the research I found out that movies are not shown at youth centers in Mikkeli because they do not have the necessary permits. On the other hand in Tampere movies are shown without any kind of permit. In this way my work became a case research where I compared the policies of showing movies between the two city's youth centers.</p> <p>I speculate during my thesis why people are attracted by films and fascinated to watch them, even though the content of the film would be quite simple. The disadvantage of using movies with young people is they talk a lot, and I wanted to examine the accuracy of the opposition. I familiarize the readers with the youth center's world and present why showing movies in youth centers is important, in spite of the copyright issues.</p> <p>I interviewed youth workers in Tampere and Mikkeli during February 2009. Throughout the interviews I gathered information about the activities of the centers, movie viewing policies and opinions about arranging an analysis of a movie. Fifty-eight youngsters answered my poll. Research data show that young people watch lots of movies but movies are not too important to them. Young people preferred to watch movies at home and also preferred to watch them with friends. In Tampere youngsters were happy about the movie shows at youth centers, they did however hope for better equipment for showing movies at one center. In Mikkeli young people didn't really miss movies at youth centers, most likely because they have not had shows there in the past.</p> <p>My development idea for the thesis is to bring movie analysis to the youth centers. I organized an analysis test during my last training period at Lentävänniemi's youth center. I watched a movie called "Kielletty hedelmä" with two 13 year old girls. The girls thought that it was important for them to discuss the movie afterwards because it cleared up some things that would have been unclear otherwise.</p>		
Subject headings, (keywordds) Film, young people, youth centers, film analysis, copyright, case research		
Pages 51 + addenda 4 pages	Language Finnish	URN URN:NBN:fi:mamk-opinn200984138
Remarks, notes on appendices		
Tutor Laura Hokkanen	Bachelor's thesis assigned by The youth service of Tampere city	

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO	1
2	TUTKIMUKSEN KULKUA	2
	2.1 Tutkimuskysymys.....	3
	2.2 Tutkimusmenetelmä.....	4
	2.3 Tutkimuksen teoria ja aikaisemmat tutkimukset aiheesta.....	5
	2.4 Tutkimusaineiston keruu	6
	2.4.1 Haastattelut	6
	2.4.2 Kyselyt	7
3	ELOKUVA, NUORET JA NUORISOTILAT	9
	3.1 Elokuvan illuusio ja lumo – miksi elokuvat kiehtovat?.....	10
	3.2 Nuoret elokuvan suurkuluttajina	11
	3.3 Voiko elokuva olla haitaksi nuorille?	13
	3.4 Nuorisotilat vapaa-ajanviettopaikkana.....	16
	3.5 Elokuvien katselu mahdollisuus ja mahdottomuus nuorisotiloilla	17
	3.6 Tekijänoikeus ja elokuvien esittäminen nuorisotiloilla.....	19
4	VERTAILEVAA TUTKIMUSTA	21
	4.1 Tampereen kaupungin nuorisokeskukset	22
	4.2 Mikkelin kaupungin nuorisotalot	24
	4.3 Tulokset.....	26
	4.3.1 Nuorten suhde elokuvaan.....	26
	4.3.2 Elokuvan merkitys nuorille.....	29
	4.3.3 Elokuvan katselu Tampereen nuorisokeskuksilla.....	31
	4.3.4 Elokuvan katselu Mikkelin nuorisotaloilla	33
	4.3.5 Nuorisotyöntekijät kertovat elokuvan katselusta.....	34
5	UUSIA TUULIA NUORISOTILOJEN ELOKUVIEN KATSELUSSA	36
	5.1 Ennakko ajatuksia elokuva-analyysin käytöstä	37
	5.2 Elokuva-analyysi	39
	5.2.1 Pilottikokeilu "Lentsussa"	40
	5.2.1 Kokemuksia ja tuloksia.....	42
6	POHDINTA	44

LÄHTEET

LITTEET

1 JOHDANTO

Ensimmäinen elokuvissa käyntini tapahtui kun olin noin 7-vuotias. *Muumipeikko ja pyrstötähti* esitettiin yläasteen ruokalassa ja se oli mieleenpainuva tilaisuus. Vasta kun ikää oli karttunut 14 vuotta koin elokuvan suuren viehätyksen. – Juuri sillä hetkellä, kun elämä potki eniten päähän, vanhat tyttökaverit tuntuivat vieraantuvan minusta ja minä heistä. Elokuva vei minut toisenlaiseen paikkaan, jossa pystyi unohtamaan hetkeksi yksinäisyyden, nähdä ihmisiä vuosikymmenien takaa maailmassa, jossa minä olisin halunnut olla. Katselin elokuvia yleensä kotisohvalla yksin, mutta haaveilin aina siitä, että vieressäni istuisi useampia ystäviäni nauramassa, itkemässä, huutamassa ja kommentoimassa tai vain olemassa siinä vieressäni hiljaa. Toiveissani oli sillä hetkellä löytää kavereita, joiden kanssa keskustella elokuvista.

Nyt melkein kymmenen vuotta myöhemmin elokuvalla on edelleen suuri merkitys elämässäni ja kun opinnäytetyönaiheen valinta tuli ajankohtaiseksi, en voinut kuvitella mitään muuta aihetta. Miettiessäni omaa taivaltani elokuvan kanssa muistelin samalla omaa nuoruuttani. Yksinäisyyden hetkellä elokuvasta tuli tärkeä osa elämääni. Haluan opinnäytetyölläni siirtää sen kotisohvalla tapahtuneen tärkeän kokemuksen nuorisotiloille. Tiloilla nuoret ovat sosiaalisesti lähellä toisiaan, mutta elokuvaa katsomalla yhteys on vieläkin syvempää.

Elokuva opinnäytetyön aiheena on turhan laaja, ehkä jopa mahdottomuus. Aloin pohdita kuinka saisin rajattua aiheen järkevämpään mittakaavaan. Aluksi ajattelin, että vähän puhuttu, mutta hyväksi todettu elokuvaterapia, olisi oman opinnäytetyöni aihe. Pohdittuani tarkemmin asiaa koin, ettei yhteisöpedagogilla ole riittävästi näkökulmaa tähän teemaan. Ajan myötä oikea suunta opinnäytetyön aiheesta alkoi muotoutua.

Elokuvalla on katsojia kaikissa ikäryhmissä ja molemmissa sukupuolissa, mutta erityisesti nuoret katselevat paljon elokuvia, ja se näkyy heidän vapaa-ajanvietossaan. Luku kaksi alkaakin nuorten elokuvan kuluttamisen näkökulman avaamisella. Tämän jälkeen pohdin, mikä tekee elokuvasta niin kiehtovan ja kiinnostavan, että ihminen jää katsomaan elävää kuvaa, vaikka elokuva itsessään olisi vaikka vain yksinkertainen lasten piirretty. Nuorten runsas elokuvien katselu aiheuttaa huolta aika ajoin aikuisissa ja kasvattajissa. Erityisesti rikos - ja väkivaltaelokuvia pidetään vahvana syynä nuori-

sorikollisuuteen. Tarkastelen tätä teemaa omassa luvussa, koska ei ole yksiselitteistä vastausta voisiko elokuvien katsominen olla haitaksi nuorille. Tutkimukseni siirtyy tämän jälkeen nuorisotilojen esittelyyn nuorten vapaa-ajanviettopaikkana. Pohdin tilojen ja nuoriso-ohjaajien roolia nuorisotyössä sekä elokuvien esittämisen tarpeellisuutta ja toisaalta tarpeettomuutta. Tähän teemaan sain paljon syvyyttä, koska viimeinen harjoitteluni tapahtui suurelta osin nuorisotiloilla. Opinnäytetyöni ristiriitaisin ja eettisiä kysymyksiä herättävä teema tarvitsi oman kappaleen; elokuvien esittäminen nuorisotiloilla näyttää vaihtelevan kaupunkien välillä, koska näkemys tekijänoikeudesta on eri. Asian selvittely vaati lakimiesten arvioita ja lopulta ”käteen jäi” edelleen varsin erikoinen tilanne. Selvää kuitenkin on, että nuoria kohtaan on väärin, että toiset näkevät kaikenlaisia elokuvia ja toiset jäävät kokonaan paitsi esimerkiksi kotimaisista elokuvista.

Luvussa neljä vertailen Tampereen ja Mikkelin nuorisotilojen nuorten suhdetta elokuvaan, elokuvan merkitystä nuorille sekä nuoriso-ohjaajien / nuorisotyöntekijöiden näkemystä elokuvien esittämisestä nuorisotiloilla. Kaupunkien välillä ei ollut suuriakaan eroja vaan nuoret katselevat elokuvia kutakuinkin saman verran, samoissa paikoissa ja samojen ihmisten kanssa. Tärkein ero näiden kahden kaupungin välillä elokuvien esittämisessä nuorisotiloilla oli se, että Mikkelissä elokuvia ei ennen helmikuun loppua 2009 esitetty, kun puolestaan Tampereella elokuvia esitettiin. Syynä tähän oli erilaiset näkemykset tekijänoikeudesta ja lupakäytännöistä.

Opinnäytetyöni viides luku on työni myötä syntynyt kehittämissuositus. Haluan kehittää nuorisotilojen elokuvan katselua lisäämällä mukaan elokuva-analyysiä. Analysoimalla elokuvia pystytään esisijaisesti korjaamaan nuorten mahdolliset väärät käsitykset elokuvasta ja parhaimmassa tapauksessa nuoret voivat käsitellä omia tunteitaan elokuvan kautta. Teorian lisäksi esittelen itse suunnittelemani elokuva-analyysikokonaisuuden, jonka toteutin ammatillisen kasvun syventävässä harjoittelussa Tampereen kaupungin nuorisopalveluissa lokakuussa 2009.

2 TUTKIMUKSEN KULKUA

Tuntui luonnolliselta sijoittaa tähän vaiheeseen opinnäytetyötäni selvitystä siitä, kuinka tutkimukseni on oikeastaan muodostunut. Opinnäytetyöni tekeminen lähti liikkeelle

siitä ajatuksesta, että elokuvan tulisi tavalla taikka toisella esiintyä tutkittavana kohteena. Tässä vaiheessa aloin miettiä nuorten ja elokuvan suhdetta. Kun tutkittava kohde alkoi rajautua yhä tarkemmaksi, oli aika paneutua kirjallisuuteen ja etsiä aikaisempia tutkimuksia. Vaati paljon aikaa ja paneutumista, jotta riittävä määrä lähdeaineistoa löytyi. Liikaa aikaa ei ollut, vaikka vuoden verran kävin eri kirjastoissa niin Mikkelissä, kuin Tampereella. Epätoivoon en kuitenkaan missään vaiheessa vaipunut, vaikka vaikeitakin hetkiä oli. Loppuaikana tuntui haasteelliselta tehdä työtä toisella puolella Suomea, sillä itse olin Tampereella ja opinnäytetyönohjaaja oli Mikkelissä. Onneksi tutkimuksen tekeminen onnistuu nykytekniikan avulla, vaikka henkilöt olisivat vaikka toisella puolella maapalloa.

Itse kirjoitustyö oli mielekästä, koska sain tehdä sitä pitkällä aikavälillä. Minulle sopi, että prosessi kesti, koska teksti sai rauhassa kehittyä oikeaan, minua miellyttävään suuntaan. Työskentelin pienissä pätkissä, pidin taukoja ja kirjoitin ja muokkasinkin tekstejä silloin kun se tuntui mielekkäältä. Kun tutkiminen innosti ja kiehtoi, saattoi vuorokausi vaihtua kesäöinä kun istuskelin opinnäytetyön parissa.

2.1 Tutkimuskysymys

Erikssonin ja Koistisen (2005, 41) mukaan tutkimuksen tärkein kriteeri on se, että esitetyn tutkimuskysymyksen tulee olla kiinnostava ja mielellään myös yhteiskunnallisesti merkittävä. Tutkittavan tapauksen tulee olla joko yleisluontoista ilmiötä kuvaava tai jollakin tavalla tai jostakin näkökulmasta erityinen ja ainutlaatuinen. Opinnäytetyöni tutkimuskysymystä miettiessäni tarkoitukseni oli löytää mielekäs ja erityisesti itseäni mutta myös lukijoita kiinnostava aihe.

Tutkimuskysymyksen asettaminen opinnäytetyölleni oli haasteellista, koska työni tulisi sisältämään monia kiinnostavia tutkimuskohteita ja teemoja. Itselleni tärkein asia oli selvittää elokuvan roolia nuorten elämässä; kuinka usein nuoret katselevat elokuvia, missä paikassa ja kenen kanssa? Lisäksi halusin löytää vastausta miksi juuri nuoret katselevat elokuvia niin paljon. Tutkimukseni päätavoitteena on selvittää **millainen merkitys elokuvien katsomisella on nuorille**. Tutkimuksissa ”merkitys” sanan käytöllä voidaan tarkoittaa hyvin monenlaista. Tässä työssä sillä tarkoitetaan lähinnä sitä millainen rooli elokuvalla on nuorille. Onko elokuva vain tapa viettää aikaa vai jotain

tärkeämpää, jota ilman tuntuisi elämä tyhjemmältä. Pohdin myös kuinka hyvin nuorten runsas elokuvien katselu ja elokuvan merkitys kohtaavat. Tämä tutkimuskysymys rajaa elokuvamaailman pelkästään katseluun ja karsii esimerkiksi elokuvan tekemisen. En myöskään käsittele työssäni elokuvan moninaista historiaa tai sitä kuinka elokuvat syntyvät. Nuorten runsas elokuvien katselu herätti minussa kysymyksen voiko elokuva olla haitaksi nuorille. Monet elokuvat sisältävät paljon väkivaltaa ja oppia rikollisesta maailmasta.

Kiinnostukseni ei rajaudu pelkästään yleisesti nuorten elokuvan katseluun vaan halusin mukaan myös nuorisotyön. Tuntui luonnolliselta yhdistää mukaan nuorisotilatointiminta, jossa elokuvien katselu on arkipäivää. Toisena tutkimuskysymyksenä halusin pohtia **millaisessa asemassa elokuvan esittäminen on nuorisotiloilla**. Kuinka usein tiloilla esitetään elokuvia, ovatko tilat ja tekniikka riittävät sekä onko elokuva-analyysin käyttö mahdollista? Jouduin miettimään näitä kysymyksiä myös toisesta näkökulmasta, sillä Mikkelin nuorisotoimi ei esittänyt elokuvia nuorisotaloilla ennen helmikuun loppua 2009. Onko nuorisotaloilla esitetty elokuvia, miksi elokuvien esittäminen lopetettiin ja ovatko nuoret kaivanneet elokuvia?

2.2 Tutkimusmenetelmä

Opinnäytetyöni on kvalitatiivisen eli laadullinen tutkimus. Laadullisessa tutkimuksessa pyritään kuvaamaan jotain ilmiötä tai tapahtumaa, ymmärtämään tiettyä toimintaa, antamaan teoreettisesti mielekäs tulkinta jollekin ilmiölle (Tuomi & Sarajärvi 2009, 85). Tutkimuskysymyksiä olisi ollut vaikea selvittää, jos olisin tehnyt määrällisen tutkimuksen.

Opinnäytetyöni on ennen kaikkea tapaustutkimus. Käsitellen kahta erilaista tapausta, joita vertailen keskenään: Tampereen nuorisokeskuksia, joissa katsellaan elokuvia ja Mikkelin nuorisotaloja, joissa ei ollut ennen helmikuun loppua 2009 mahdollisuutta katsella elokuvia. Tapaustutkimuksessa tapausten vertailu on tärkeä lähestymistapa. Tutkijan tulee yhden syväluotaavan tapauksen tutkimisen sijaan valita useampia tapauksia ja tarkastella niitä rinnakkain (Kurunmäki 2007, 74.) Tapaustutkimus sopii opinnäytetyöni tutkimusmenetelmäksi, koska se ei ole vain metodi vaan tutkimustapa tai tutkimusstrategia, jonka sisällä voidaan käyttää erilaisia aineistoja ja menetelmiä.

(Laineen ym. 2007, 9). Tämä mahdollistaa myös työssäni olevat elementit kvantitatiivisesta eli määrällisestä tutkimuksesta. Lähinnä se näkyy kyselylomakkeen käyttönä, jonka avulla sain tehokkaasti tietää oleellisia vastauksia tutkimusongelmaan. Kanasen (2008, 11) mukaan kvantitatiivisessa tutkimuksessa halutaan selvittää ilmiöön liittyvien ominaisuuksien tai yhteyksien esiintymistiheyksiä eli frekvenssejä.

2.3 Tutkimuksen teoria ja aikaisemmat tutkimukset aiheesta

Opinnäytetyöni hyödyntää monia eri alan tutkimuksia, joissa käsitellään nuorten elokuvan katselutottumuksia, elokuvan lumoavaa otetta, nuorisotilojen toimintaa, tekijänoikeutta ja elokuva-analyysiä. Tutkimuksessa eri tieteenalat kulkevat rintarinnan; elokuvataide, nuorisotutkimus, sosiologia, tilastotieteet, elokuva- ja mediakasvatus. Elokuva näyttelee nuorten elämässä suurta roolia ja siksi halusinkin selvittää ennen kaikkea tilastojen kautta millaisista määristä puhutaan, mutta myös aikaisempien tutkimusten ja oman empiirisen tutkimuksen kautta miksi nuoret tykkäävät katsella elokuvia. Yksi syy elokuvan lujaan otteeseen on elokuvan taito imaista ihminen ja erityisesti nuori mukaan, niin että aika ja paikka voivat ”kadota”. Nuorisotilojen toiminnan esittelyn valitsin, koska lukijan on hyvä tutustua tilatoimintaan, jotta hän ymmärtää paremmin myös elokuvan esittämiseen liittyviä mahdollisuuksia, toisaalta myös mahdollisuutta tekijänoikeuslain takia. Tilatoimintaa tulee jatkuvasti kehittää. Itseäni kiinnostaa elokuvakasvatus, sen osa-alue elokuva-analyysi ja halusinkin tutustua tähän teoriaan ja kokeilla sen toimivuutta nuorisotilalla.

Teoria-aineiston etsiminen tapahtui varsin laajalla rintamalla, koska opinnäytetyössäni käsittelen monenlaisia teemoja. Lähdeaineistoa löytyi niin vapaa-aikaan, populaarikulttuuriin, nuorisotyöhön, televisioon kuin mediaankin. Elokuvakasvatuksesta on kirjoitettu lähestulkoon elokuvan synnystä lähtien, mutta tuoreen teorian löytäminen oli vaikeaa. Tämä johtui mielestäni siitä, että elokuvakasvatus sisällytetään tänä päivänä enemmän puhuttuun mediakasvatukseen.

Löysin kaksi 1980-luvulla tehtyä tutkimusta, joissa on samanlaisia piirteitä kuin omassa opinnäytetyössäni. Jukka Laukkasen pro gradu -tutkimus *Elokuvan ja television merkitys nuorille* (1988), jonka tarkoituksena on selvittää elokuvan ja television asemaa ja merkitystä nuorten elämässä. Aiheena tutkimuksessa olivat nuorten television

katselutottumukset, mielielokuvat ja suosikkiohjelmat, filmien vaikutukset katsojaan sekä elokuvien valintaperusteet ja elokuvakasvatus.

Satu Miettisen (1987) seminaarityö *televisio ja elokuva ammattikouluikäisen nuoren maailmankuvan muovaajana* käsittelee ammattikouluikäisten nuorten television ja elokuvan katselutottumuksia sekä televisiota ja elokuvaa nuorten maailmankuvan muovaajana. Oli ilahduttavaa huomata molempien tutkimusten kohdalta, että nuorten elokuvien katselu ei ole ainakaan laskenut vaan vuosikymmenestä tai ajasta riippumatta elokuva kuuluu nuoren elämään vahvasti.

2.4 Aiheiston keruu

Opinnäytetyöni tutkimusaineiston keräsin haastatteluiden ja kyselyiden kautta. Tekeväni haastattelut olivat muodoltaan puolistrukturoituja, jolla Eskola ja Suoranta (2005, 86) tarkoittavat sitä, että haastateltaville esitetään samat kysymykset. Haastateltavalle ei anneta valmiita vastausvaihtoehtoja, vaan haastateltava vastaa omin sanoin. Kyselylomakkeen hyviä ominaisuuksia ovat esimerkiksi selkeys, siistiys ja houkutteleva ulkonäkö. Vastausohjeiden pitää olla selkeät ja yksiselitteiset, kysymyksien tulee edetä loogisesti, alussa tulee olla helppoja kysymyksiä ja lomakkeen tulisi olla esitettävä. (Heikkilä 2008, 48.)

Elokuva-analyysiin hankin aineistoa harjoittelun aikana havainnoimalla nuorisotilan toimintaa ja toteuttamalla projektin, jossa katselimme nuorten kanssa elokuvan *Kielletty hedelmä*. Kyselin projektiin osallistuneita nuorilta mielipidettä keskustelun toimivuudesta. Aineiston keruu erilaisin tavoin on mielestäni mukavaa opinnäytteen tekijälle, mutta enennen kaikkea se tuo monipuolisuutta ja syvyyttä itse työhän.

2.4.1 Haastattelut

Haastateltavaksi valitsin tamperelaisilta nuorisokeskuksilta neljä nuoriso-ohjaajaa / nuorisotyöntekijää. Annalan nuorisokeskuksessa haastattelussa oli mukana kaksi työntekijää, Jarmo Koskinen ja Jussi Salonen. Koivistonkylän nuorisokeskuksella haastattelin Jari Hällforsia ja Lentävänniemen nuorisokeskuksessa Sanna Oksasta. Nämä

kolme keskusta valikoituivat sillä perusteella, että kyseisinä iltoina niissä esitettiin elokuva.

Mikkeliläisillä nuorisotaloilla on jo useita vuosia siitä, kun elokuvia on systemaattisesti esitetty. Tämä tilanne mahdollisti työhöni vertailevan näkökulman Tampereen ja Mikkelin välille. (Haastattelujen teon jälkeen varmistui, että Mikkelissä esitetään elokuvia jälleen.) Haastattelin kolmea nuorisotyöntekijää; Rantakylän nuorisotalolta Jari Hämäläistä, nuorisokahvila Starlightista Kari Rantasta ja Kattilasillan nuorisotalolta Antti Hynnistä.

Haastattelujen suunnittelu oli aluksi haastavaa, mutta teoria-aineiston muotouduttua oli kysymysten laatiminen suhteellisen yksinkertaista. Mielestäni löysin kaikki tarvittavat kysymykset, jotta riittävä materiaali syntyi opinnäytetyötä varten. Haastattelut niin Tampereella kuin Mikkelissä menivät kaikin puolin onnistuneesti. Jokainen haastattelu oli erilainen, eikä etukäteen voinut tietää kuinka haasteltava suhtautuu kysymyksiini ja miten minä reagoisin vastauksiin. Pyrin antamaan haastateltavilleni tilaa ja aikaa vastauksiin ja se onnistui kutakuinkin hyvin, koska kirjoittelin samalla muistiinpanoja. Haastattelut tehtiin työntekijöiden työaikana ja tiloilla oli tällöin aika paljon nuoria. Musiikki, nuorten äänet ja heidän tarpeensa tulla juttelemaan nuorisotyöntekijöille ei tarjonnut parasta mahdollista tilannetta haastatella. Minun keskittymistäni haastattelutilanteen rauhattomuus ei häirinnyt. Nuorisotyöntekijöiden ajatus saattoi ajoittain katketa, mutta autoin aina takaisin aiheeseen. Voi olla, että rauhallisempi ja kiireettömämpi ympäristö olisi tuonut vieläkin parempia tuloksia haastatteluista, mutta koen, että sain kysymyksiini hyviä ja riittävän kattavia vastauksia. Arvioin etukäteen haastattelujen keston, jotta nuorisotyöntekijät pystyivät miettimään sopiiko haastattelun tekeminen kesken työpäivän.

2.4.2 Kyselyt

Kyselyiden kautta sain monipuolisen kuvan nuorten elokuvan katselun määristä, katselupaikoista ja ihmisistä, joiden kanssa on mukavinta katsella elokuvia. Lisäksi kartoitin kuuden nuorisotilan elokuvien katselumahdollisuuksia nuorten näkökulmista. Nämä kysymykset olivat ”rastiruutuun kysymyksiä”. Nuorilla oli jonkin verran hankaluutta rastittaa vain yksi kohta, sillä papereista löytyi kohtia missä on rastitettu useam-

pikin kohta. Erityisten vaikeaa oli mieluisimman elokuvan katselupaikan valitseminen. Nuoret suhtautuivat kyselyyn vaihtelevasti. Osa nuorista otti paperin innokkaasti vastaan ja täyttivät huolellisesti. Toisille kysely ei ollut vapaa-ajan huippukohta, mutta hekin vastasivat ainakin osin kiinnostuneesti. Kyselyyn vastasi nuorisotyöntekijöiden valitsemat tai suostuttelemat nuoret. Ketään ei pakotettu, vaan vastaaminen perustui täysin vapaaehtoisuuteen. Ilmoitin etukäteen työntekijöille, että vastaajia tulisi olla noin 10 henkeä nuorisokeskusta kohden. Kahdella keskuksella kuudesta vastauslomakkeita tuli yhdeksän, koska matkan varrella hukkasin epähuomiossa kaksi vastauspaperia. Yhteensä vastauksia tuli 58. Vastaajia olisi voinut olla enemmänkin, jotta olisin saanut enemmän tietoa ja analysoitavaa materiaalia. Koen kuitenkin, että kyselylomakkeiden läpikäynti olisi käynyt liian työlääksi, jos vastauksia olisi ollut ratkaisevasti enemmän. Nuorille laadittu kyselylomake oli alkuosaltaan samanlainen molemmissa kaupungeissa, mutta loppuosa erilainen. (Liite 1 & 2.)

Kun nuoret vastasivat kyselylomakkeeseen, tarkkailin heidän reaktioitaan ja tyyliään vastata. Mielestäni osassa nuoria vastaaminen aiheutti selvän sosiaalisen painostuksen. Jos kaveri vastaa nopeasti, vastaan minäkin nopeasti. On otettava huomioon, nuoret ovat viettämässä vapaa-aikaansa nuorisotilalla, joten heitä kiinnostavat kyselylomaketta enemmän muut asiat. Nuorisotyöntekijät organisoivat mielestäni hyvin kyselyiden vastaamisen eli he ”etsivät” nuoria, jotka olivat halukkaita vastaamaan. Minä en etukäteen ollut tietoinen keitä nuoria tilalla olisi, enkä myöskään tuntenut ketään, joten pystyn käsittelemään vastauksia hyvin objektiivisesti. Astuessani ulos nuorisotiloilta en enää muistanut kyselylomakkeeseen vastanneiden kasvoja. Kaikilla tiloilla oli riittävästi nuoria, sillä olin etukäteen päättänyt, että tarvitsisin joka tilalta kymmenen nuoren vastauksen. Valitsin myös etukäteen päivän jolloin nuorisokeskuksilla Tampereella esitettäisiin elokuva. Voidaan tietysti kysyä olisiko tutkimustulos erilainen, jos kyselyyn olisi vastattu jonakin toisena päivänä. Nuorisotilat ovat monitoimitiloja ja ne palvelevat erilaisia nuoria ja heidän erilaisia tarpeitaan. Päivästä riippumatta tilalla käy niitä nuoria, jotka ovat innostuneita elokuvan katselusta, mutta myös niitä, jotka eivät välitä siitä. Kyselylomakkeeseen vastasi molempia mieltymyksiä edustavia nuoria, minkä huomaa vastauksista.

Kyselylomakkeen suurimmaksi kompastuskiveksi muodostuivat avoimet kysymykset. Vaikka avoimia kohtia oli vain viisi, tuntui nuorilla olevan vaikeuksia vastani niihin

yhtään mitään. Valitettavan monesta paperista löytyi varsin tyhjä toinen puoli. Jotkut olivat laittaneet jotain vitsikästä tai vähemmän vitsikästä. Erityisesti kysymys elokuva-analyysin käytöstä oli monelle vaikea ymmärtää. Useampi nuori kysyi minulta kysymyksen tarkoitusta ja yritin parhaani mukaan avata sitä. Kysymyksen asettelu olisi voinut olla parempi, vaikka kysymystä etukäteen muotoilinkin. Testaustutun kyselylomakkeen kolmella henkilöllä, jotka olivat perillä opinnäytetyöni aiheesta ja tutkimuksen tarkoituksesta. Vaikka suurin osa avoimista kohdista jäi täyttämättä, oli mukana myös muutama hyvä vastaus, joista sain hakemaani arvokasta materiaalia työhöni. Olisin voinut korvata kyselylomakkeen haastattelulla. Tällöin olisin voinut ”lypsää” nuorilta ajatuksia, mutta näin tehtynä otanta olisi jäänyt varsin pieneksi. Ryhmänä tehtynä nuorten omat mielipiteet olisivat saattaneet muuttua ja vastaukset olisivat voineet olla vääristyneitä. Tässä tapauksessa nuoriin olisi pitänyt mahdollisesti tutustua myös etukäteen, koska aremmat eivät välttämättä uskalla kertoa ajatuksiaan vieraille ihmiselle. Haastattelu olisi varmaan tuonut yksityiskohtaisempia vastauksia, mutta koen että kyselylomakkeella sain nuorilta lyhyessä ajassa näppärät vastaukset varsinkin elokuvien katselumäärään.

3 ELOKUVA, NUORET JA NUORISOTILAT

Elokuvan lyhyestä historiasta huolimatta se on yksi parhaiten ihmisiä ja erityisesti nuoria kiinnostavista taiteen lajeista. Elokuva tavoittaa yksilöitä, mutta erityisesti sillä on mahdollisuus tavoittaa suuriakin massoja. Se kykenee samanaikaisesti vaikuttamaan ympäri maapalloa, miljoonille hyvinkin erilaisille katsojille. (Mäkipää 1996, 11.) Hietalan (2007, 46) mukaan elokuvaa voidaan pitää tunnemediana. Tähän perustuu sen suuri suosio ja vaikutusvalta. Elokuva on muokannut teollistuneiden maiden kulttuuria ja ihmisten tajuntaa läpi viime vuosisadan niin ratkaisevasti, että tänä päivänä ihmistä voidaan jo hyvällä syyllä kutsua av-kulttuurin tuotteeksi.

Elokuvan katselu on nuorille tärkeä ajanviettotapa ja jatkossakin se tulisi ottaa huomioon nuorisotyössä ja tilatoiminnassa. Samalla kuitenkin käydään julkista keskustelua elokuvan haitoista nuorille. Kotilaisen (2008, 140) mielestä erityisesti viime vuosisadan alussa oltiin esimerkiksi huolissaan siitä, että elokuvien katsominen passivoi nuoria tai antoi heille huonoja elämisen merkkejä. Elokuvien esittäminen nuorisotiloilla ei välttämättä ole tänä päivänä itsestään selvää. Ei sen takia, että elokuvat olisivat haital-

lisiä nuorille, vaan siksi, että ilman maksettua lupaa elokuvia ei saa esittää. Tästä asiasta on kuitenkin monenlaisia mielipiteitä.

3.1 Nuoret elokuvan suurkuluttajina

Elokuvateattereiden hämyisissä nurkissa popcornin ja limonaditölkkin keskellä istuu kovin usein iältään varsin nuoria ihmisiä. Kaveruksia, sisaruksia, nuoriapareja, jotka menevät viettämään aikaansa hyvän elokuvan parissa. Videovuokraamossa käydessä törmää samaan ilmiöön. Karamelleja kauhoo poikajoukko ja video ”valkataan” yhdessä kovasti taistellen. Pelkään arkiseen havainnointiin ei nuorten elokuvan suurkulutus perustu vaan useat eri tilastot ja tutkimukset osoittavat nuorten olevan muita ikäryhmiä runsaammin elokuvia katsovia.

”Elokuviissa käyminen on erityisesti nuorten harrastus, valtaosa alle 24-vuotiaista oli käynyt elokuviissa vuoden aikana ” (Liikkanen 2004, 73). Elokuviissa käynti oli ennen kaikkea nuorten ja opiskelijoiden puuhaa (Zacheus 2008, 27).

Suomen elokuvasäätiön tutkimuksessa (2008, 6, 8 - 9) (501:ta vastaajasta 15 % oli 15 – 24-vuotiaita) elokuviissa käyvät useimmin 15–24-vuotiaat, joista kolmasosa (34 %) käy katsomassa elokuvan elokuvateatterissa vähintään kerran kuukaudessa. DVD:ltä ja VHS:ltä pitkiä elokuvia katsovien määrä korreloi voimakkaasti iän mukaan: 15–24-vuotiaista 57 %, 25–34-vuotiaista 48 %, 35–44-vuotiaista 31 %, 45–59-vuotiaista 19 % ja 60 vuotta täyttäneistä ainoastaan 3 %. Internetistä ladattavina tiedostoina pitkiä elokuvia katsoo 15–24-vuotiasta 14 %, kun 25–34-vuotiasta enää 5 %.

Televisiosta tulevien elokuvien katsominen on edelleen hieman yleisempää nuoremmissa ikäryhmissä kuin vanhemmissa, noin neljä viidesosaa nuorista (15–19-vuotiaat) ja nuorista aikuisista 25–35-vuotiaisiin asti oli seurannut keskittyneesti elokuvaa viimeisen vuoden aikana. (Kohvakka 2005, 55).

Suomen Akatemian toimesta Jyväskylässä 13–19-vuotiaille nuorille tehty kyselytutkimus (vastaajia 698) mediankäytöstä osoittaa, että televisiosta seuratuista ohjelmatyypeistä elokuva on nuorten keskuudessa suosittua; pojista 67 % ja tytöistä 61 % kertoi katsovansa niitä usein. Lähes kaikki nuorista (92 %) ilmoitti käyvänsä elokuviissa.

Kyselyyn vastanneista suurin osa kävi elokuvissa joko pari kolme kertaa vuodessa tai vähintään kerran kuukaudessa. 2 % vastanneista kävi elokuvissa kerran viikossa ja vielä useammin 1 % vastaajista. Kerran vuodessa elokuvissa pistäytyi 6 % vastaajista ja vielä harvemmin 2 %. (Luukka ym. 2001, 51, 61.)

Yleisradion teettämän tutkimuksen ja Tampereella keväällä ja kesällä 1988 kerätyn aineiston mukaan sarjafilmiä ja elokuvien katselu videoilta (ja jossakin määrin elokuvissa käynti) ja niistä keskustelu kavereiden kanssa oli haastateltujen keskuudessa tavattoman yleinen ja suosittu harrastus (Kytömäki 1999, 140).

Syitä miksi nuoret katselevat elokuvia enemmän kuin muut ikäryhmät on vaikea sanoa. Yksi syy on se, että nuoret ovat paremmin perillä yhä kehittyvämmästä nykYTEKNIKASTA kuin vanhempi väestö. Nuoret tietävät mistä elokuvia saa ladattua ja seuraavat muutenkin aktiivisemmin elokuvamaailmaa. Suurempi syy taitaa kuitenkin löytyä nuorten ajankäytöstä.

Pekka Lehtosaaren (2008b, 98) mukaan kuluttajalla on tällä hetkellä enemmän vapaan ajanviettomahdollisuuksia kuin koskaan. Nuorisolla on eniten energiaa ja intoa käyttää tätä vapaa-aikaa hyväkseen. Nuorilla ei ole perhettä huolehdittavana, joten heillä on eniten aikaa. Vaikka nuorilla olisi aikaa, heillä ei kouluttamattomina ole toisaalta rahaa ajanviettomahdollisuuksiin. Lehtosaari korostaa kuitenkin, että missä muualla voi viihtyä, itkeä ja nauraa, alle kymmenellä eurolla ja istua mukavuusnojatuloissa samalla, kun kuuntelee tietokoneen tasapainottamaa äänentoistojärjestelmää ja nauttii virheettömästä kuvasta, oikeanlaisella kuvasuhteella.

3.2 Elokuvan illuusio ja lumo – miksi elokuvat kiehtovat?

Luultavasti ihmiskunnan alkua ajoilta lähtien on ollut olemassa liikkuvan kuvan lumo. Varjokuvaesitykset ovat viehättäneet ihmisiä jo tuhat vuotta sitten. Kun 1800-luvun lopulla tiede ja teollisuus kehittyivät sekä yhteiskunnalliset muutokset käynnistyivät, alkoi myös idea elokuvan toteutuksesta syntyä. Valokuvan keksimisen myötä pystyttiin ensimmäistä kertaa tallentamaan todellisuutta kuvaksi ja elokuva herätti valokuvat eloon. (Niinistö & Ruhala 2006, 52.) Bacon (2005, 19) pitää juuri ensimmäisten elokuvien viehätystenä uuden keksinnön tuomaa lumoa ja sen tarjoamaa viehätystä ja

vetovoimaa sinänsä. Uutuudenviehätyksen rapistuttua pois piti kaupallisen menestyksen jatkamiseksi löytää keino ylläpitää elokuvan vetovoimaa.

Tänä päivänä elokuvan viehättävyys perustuu hyvin monenlaisiin tekijöihin. Näitä ovat esimerkiksi huolellisesti tehdyt tekniset tehosteet, koskettava musiikki tai hyvin toimiva näyttelijätyö. Jokainen ihminen on erilainen ja mieltymykset elokuvasta vaihtelevat. Lapselle ensimmäinen elokuvan katselukerta tuottaa varmasti voimakkaan lumon tunteen, mutta se ei tässä tietoyhteiskunnan tulvassa ole samanlainen kuin mykkäelokuvien aikana. Mutta myös aikuiset lumoutuvat liikkuvasta kuvasta. Hietala (2002, 82) kuvaakin monelle tuttua tilannetta, jossa television äärestä on vaikea irrottautua, ”vaikka ohjelman sisältö ei erityisemmin kiinnostaisikaan.”

Elokuvalla ja kaikella liikkuvalla kuvalla on tapana vangita meitä ihmisiä katsomaan sitä. Kaikista taiteista elokuva muistuttaa eniten näkö- ja kuuloaistiemme avulla kokemaamme todellista, oikeaa elämää (Mäkipää 2000, 43). Samantyyppisiin päätelmiin on tullut myös Hietala (2002, 82 - 83), jonka mukaan ihminen saa valtaosan päivittäisestä informaatiosta silmien kautta. Ympäristö saattaa monesti olla äänetön, mutta visuaalinen ärsykevirta jatkuu käytännössä keskeytyksettä koko valveillaoloajan. Näin ollen esittävän kuvan teho perustuneekin yksinkertaisesti siihen, että se jäljittelee ainakin jossakin määrin ihmisen normaalia näköhavaintoa, mutta hyvin hallittavissa ja jäsentyneessä muodossa. Tavanomainen ympäristön havainnointi on yleensä tavoitteellista toimintaa, jossa ihmisaivot järjestelevät ärsykeitä kulloistenkin tavoitteiden mukaisesti. Esittävää kuvaa (valokuva tai taulu) katsoessa ei tarvitsekaan järjestellä ärsykeitä, vaan edessä on valmis näköhavainto, joka tarvitsee vain katselijan eteensä antamaan lopullisen merkityksen. Tämä sama pätee lähestulkoon myös liikkuvaan kuvaan. Elävän kuvan sanotaan monesti vangitsevan huomiomme, mikä johtuu siitä, että se luo pääsääntöisesti vahvan illuusion normaalista maailman havainnoinnista.

Saarinen (2006, 22, 24 - 25) kokee, että elokuvaa katsottaessa kykenemme sammuttamaan useimmiten järkeen nojautuvan minämme ja näin uppoutumaan stimuloituihin tunteisiin ja hyppäämään täysillä valkokankaan illuusion. Saarinen kysyy: ”Miksi elokuva muodossa missä hyvänsä kiinnostaa niin paljon ihmisiä”? Hänen mielestään elokuva on elämää simuloiva elämys valtavine tunneryöppyineen, katsomme mielellämme juuri sellaisia elokuvia, jotka tavoittavat meidät itsemme samalla kun ne kerto-

vat koskettavasti jonkin opettavaisen tarinan. Elokuva tarjoaa meille hetken levon arjen puurtamisesta ja vapauttaa väsyneet ajatuksemme. Hyvä elokuvakokemus avaa eteemme uusia mahdollisuuksia ja vaihtoehtoja, jotka olisivat muuten menneet ohitsemme. Minäkuvamme avartuu hetkeksi, kun samaistumme elokuvien päähenkilöön ja voimme kokea empatiaa ja sympatiaa, ahdistusta, murhetta ja iloa omatunnon tuskia tai ihmissuhteisiin liittyviä kammelluksia.

Lehtosaari (2008a, 98) pitää elokuvissa käyntiä yhteisenä kokemuksena. Koemme samoja tunteita muiden katsojien kanssa, nauramme ja jännitämme yhtä aikaa. Lehtosaari kuvailee elokuvan katselutilannetta mahdollisuutena pudottaa arkinaamio kasvoilta ja samalla myöntää itsellemme luvan kokea tunteita. Nämä naamiot suojelevat meitä jokapäiväiseltä mielipahalta.

Elokuvaillan viettäminen kotona tai elokuviin meno ovat konkreettisia toimintoja, jotka vievät häiritsevät tunteet ja kiusallisen elämäntilanteen ainakin hetkeksi pois mielestä. Elokuvaa katsomalla ja siihen eläytymällä voimme matkustaa tunnetasolla pariaksi tunniksi meille siedettävämpiin maailmoihin tai uppoutua vallitsevaan kurjuuteemme vieläkin syvemmälle. (Saarinen 2006, 38.)

3.3 Voiko elokuva olla haitaksi nuorille?

Kombinaatio elokuva ja nuoret aiheuttavat huolta monien kasvattajien ja vanhempien mielessä. Tänä päivänä puhutaan jatkuvasti median, pelien, internetin ja myös elokuvan huonoista vaikutuksista nuoriin. Populaarikulttuurin turmiollisuus nousee aina keskusteluun, kun nuoret ovat tehneet esimerkiksi rikoksia. Alvesalon ja Santtilan (2004, 66 - 67, 69, 91) tekemän tutkimuksen mukaan löytyi 62 rikostapausta, jotka rikostukijoiden mielestä liittyivät mahdollisesti vuonna 2003 ensi-illassa olleeseen *Pahat pojat* -elokuvaan. Nuorin tekijä oli 17-vuotias ja tekijöiden keski-ikä oli 24,96 vuotta. 96,4 % eli lähes kaikki olivat jo rikoksista epäiltyinä ennen elokuvan ensi-iltaa. Tapauksista 54,2 % liittyi elokuvaan tekotavan perusteella ja 18 % kertoi elokuvan selkeästi motivoineen rikosten tekemiseen. Tutkimuksen yhteenvedossa kerrotaan, että elokuvan kerrontatavassa on monia elementtejä, joiden on aikaisemmassa tutkimuksessa ja kirjallisuudessa esitetty lisäävän matkimisen ja rikoksen tekemisen todennäköisyyttä.

Pahat pojat -elokuvan käsikirjoittanut Pekka Lehtosaari (2008c, 98) ottaa sarkastisesti ja kriittisesti kantaa elokuvan vaikutuksista nuorten rikollisuuteen. Hänen mielestään monelle rikoksen tehneelle henkilölle on vapauttavaa ilmoittaa tekonsa syyksi se, että ”näin sen elokuvissa”. Silloin syytetty ei ole itse vastuussa tekemisistään, vaan vastuullisia ovat elokuvaviihteen tekijät. Lehtosaaren mukaan varsinkin vanhemmat ihmiset syyttävät populaarikulttuuria nuorison tämänhetkisestä moraalista. Näin ollen ei tarvitse miettiä itse onko tehnyt sekä kuluttajana että kasvattajana planeetan kannalta hyviä päätöksiä. Nuorison istuessa suhteettoman paljon elokuvan ja konsolipelien ääressä ovat siihen syynä elokuvat ja konsolipelit. Äidit ja isät ovat syyttömiä, vaikka eivät ehtineet viettämään aikaa lastensa kanssa.

Samalla linjalla on myös Näränen (1999, 95), joka on huomannut, että audiovisuaalinen väkivalta on ollut hyvä syntipukki, johon keskittymällä on vältetty käsittelemästä sosiaalisen maailman väkivaltaisuuden ja epätasa-arvoisuuden ongelmaa.

Hietalan (2007, 132) mukaan rikostekijöiden, vanhempien tai kasvattajien ”syyllistäminen” ei ole muodikasta, jolloin syyttävä sormi kohdistuu helposti mediaan. Sen sijaan väkivaltafiktioiden mahdollisista myönteisistä vaikutuksista ei keskustella juuri lainkaan. Psykologit ja kasvatustieteilijät ovat pitkään toki yrittäneet tutkia sekä kokeellisesti että teoreettisesti fiktiivisen väkivallan vaikutuksista, mutta tulokset ovat kaikkea muuta kuin yksiselitteisiä. Ihminen on siinä määrin monimutkainen olento, että yksittäisen kokemuksen tai kokemustyyppin vaikutusten mittaaminen edes yhden ihmisen elämässä on vaikeaa, ellei mahdotonta. Tästäkin huolimatta monet psykologit uskovat väkivaltafiktioiden kuluttamisen jossain määrin lisäävän väkivaltaimpulseja ja -käyttäytymistä tosielämässä. Fiktiivisen aggressiokäyttäytymisen seuraaminen lisää katsojan omaa aggressiivisuutta, ja mallioppimisen kautta väkivaltainen käytös todennäköisesti kasvaa. Tällaisen viihteen jatkuva kuluttaminen opettaa aina uusia sukupolvia kokemaan ongelmien väkivaltaiset ratkaisumallit hyväksyttävänä. Näin väkivalta kulttuurin tasolla ei ainakaan vähene.

Mustosen (2001, 55) mielestä kysymyksiin ”onko väkivaltaviihde vaarallista?” tai ”miten erotiikkafilmit vaikuttavat?” ei ole yhtä vastausta, sillä asian selvittämiseksi vaaditaan ohjelman tai esitystavan luonteen erittelyä, viestien yhdenmukaisuutta eri mediakanavissa sekä tuntemista katsojan ja katsomistilanteen ominaisuuksia. Tutki-

mustiedon pohjalta voidaan tunnistaa edellytyksiä, yksilö- ja tilannetekijöitä, joissa mediavaikutukset toteutuvat todennäköisemmin. Mustonen tähdentääkin, että voidaan kiistatta sanoa, että vaikka, media ei ole ainoa syyllinen, se on yksi osasyynä moniin asenne- ja käyttäytymisvaikutuksiin. Median roolia ei voi kuitenkaan vähätellä eikä toisaalta liioitella.

Ikäryhmälle sopimattomia elokuvia rajoitetaan Suomessa monin tavoin. Suomessa toimii valtion elokuvatarkastamo, jonka tehtävänä on tarkistaa alle 18-vuotiaille esitettäviä ja levitettäviä kuvaohjelmia ja asettaa niille ikärajan. Ikäraja perustuu mm. elokuvan seksuaalisen sisällön, väkivaltaisuuden ja kauhun määrään ja laatuun. Elokuvien esittämisestä valvotaan myös television puolella. (Valtion elokuvatarkastamo, 2006). Nuorille haitallisten elokuvien katselua ei pystytä ikärajoilla estämään, varsinkin kun internet mahdollistaa muutamassa hetkessä pääsyn laittomille sivustoille.

Tuntuu siltä, että elokuvien haitoista nuorille ei ole suoraa vastausta; sekä puolesta että vastaan puhujia riittää. Burtonin (2005, 127) mielestä median vaikutuksista nuoriin tulee olla kohtuudella huolestuneita. Median tai elokuvan haitoista puhuttaessa on muistettava se tosiseikka kenelle väkivaltaelokuva tehdään? Meille aikuisille. Burtonin (mts. 127) mukaan väkivalta myy, eikä mikään uutinen myy niin hyvin kuin huono uutinen. Pitäisikö markkinavoimien jatkossa ajatella vähemmän rahaa ja enemmän nuorten hyvinvointia?

Elokuvaa ei mielestäni yksin voida pitää syynä esimerkiksi nuorten väkivaltaisuuteen ja rikoskäyttäytymiseen. On tietysti täysin mahdollista, että yksittäisissä tapauksissa nuori on todellakin saanut vaikutteita väkivaltaa sisältävästä elokuvasta. Siksi olisikin hyvä yhä enemmän puhua elokuvakasvatuksesta. Sihvosen (1989, 118) mielestä puheet elokuvan haitoista synnyttivät aikoinaan elokuvakasvatuksen, joka oli vastapuheenvuorona tällaiselle syytöksille ja samalla ikään kuin rinnakkaisilmiönä sensuuri-vaatimuksille. (Katso luku 5.)

3.4 Nuorisotilat vapaa-ajanviettopaikkana

Nuorisotyö on luonteeltaan monipuolista ja monimuotoista. Työhön sisältyy erilaisia arvoja, jotka ohjaavat nuorisotyöntekijöiden työtä. Arvot antavat kehyksen, joka tarjoaa suuntaa yksittäisille nuorisotyöntekijöille käytännön nuorisotyöhön. (Edginton ym. 2005, 64.) Niin myös nuorisotiloilla tapahtuvaan arvokkaaseen työhön, jossa myös kohdataan lähes päivittäin eri-ikäisiä ja erilaisia nuoria.

Kylmäkoski (2007, 393) kuvaa nuorisotilaa omana pienoismaailmana, jossa toimitaan ja ollaan ryhmässä. Siellä toimitaan rakentavalla tavalla ja eläminen edellyttää vuorovaikutustaitoja ja kykyä asettua myös ryhmän muiden jäsenten asemaan. Mielestäni tällainen ajatusmaailma kuvaa ihanteellista nuorisotilaa, joihin päästää erityisesti pienemmissä nuorisotiloissa. Isommilla tiloilla nuoria on niin paljon, että yhteiseloä Kylmäkosken kuvaamalla tavalla ei mielestäni välttämättä muodostu.

Kurikan (1999, 169) tutkimuksessa lähes kaikissa kunnissa on ainakin joku erityinen nuorison käyttöön ja toimintaan varattu tila. Kempin (1999, 39 - 40) mukaan perinteisin nuorisotyön muoto on nuorisotaloilla tapahtuva toiminta. Nuorisotalot ovat nuorten vapaa-ajanviettopaikkoja, joissa nuorilla on mahdollista harrastaa monenlaista. Nuorisotaloilla nuoret voivat tavata nuorisotyöntekijöitä ja muita nuorten parissa toimivia ammattilaisia ja muita nuoria. Nuorisotalot ovat useimmiten myös alueiden palvelupisteitä, joiden työntekijät pitävät yhteyttä alueen asukkaisiin, järjestöihin, yhdistyksiin, eri työntekijäryhmiin sekä nuorten vanhempiin ja huoltajiin. Nuoret pääsevät monissa paikoissa osallistumaan toimintaan, jota tehdään talon ulkopuolella, esimerkiksi retkiä luonnossa ja pallopelejä pelihalleissa.

Nuorisotilatoiminnassa nuorten omaehtoinen toiminta korostuu. Nuorisotyö tarjoaa nuorille mielekkään vaihtoehtoehdon vapaa-ajalle. Tilojen työntekijän ei ole pelkääntään tilojen avoimena pitäminen ja valvojana toiminen. (Kylmäkoski 2006, 19.) Työntekijän tehtävä on nuorisotilalla olla läsnä ja sosiaalisesti kontaktissa nuorten kanssa. Läsnäolo voi tapahtua monella tavalla; pelaamalla nuorten kanssa biljardia, kokkailemalla, osallistamalla nuoria tai käymällä yleistä tai yksityistä keskustelua nuorten kanssa. Toisinaan nuorille saattaa riittää pelkkä lyhyt kontakti nuorisotyöntekijältä: ”Mitä sulle kuuluu” tai ”mitä koulussa tapahtui tänään”.

Nuoret hakeutuvat paikkoihin, jossa on muitakin nuoria, mutta tätä liikettä eivät ohjaa niinkään kulttuuriset ilmiöt, vaan maantiede ja sosiaaliset verkostot. Ne nuoret, jotka harrastavat aktiivisesti, eivät juuri käytä nuorisotoimen palveluita. Tämä sama pätee niihin nuoriin, joiden vapaa-aika kuuluu omaehtoiseen harrastustoimintaan, kuten internetissä pelaamiseen. (Salasuo 2006, 70 - 71.) Mielestäni onkin tärkeää panostaa nuorisotilatoiminnassa siihen, että kävijät ovat erityisesti niitä, joilla ei ole harrastuksia tai mitään ”järkevää” tekemistä.

Gretshel (2008, 250) pohtii voisiko nuorisotalosta tulla nuorten oma ja oman toiminnan keskus? Toiminta tuntuu menevän totuttujen käytänteiden, teknisen toimen, arkkitehdin ja muiden käyttäjäryhmien selkien taakse ja toimia samalla tavalla kuten ennenkin. Avaamalla keskustelua voisi nuorisotiloista saada varsin muunneltavan ja nuorten vastuunottoa ja kädenjälkiä mahdollistavan. Valitettavasti ohjaajan työnkuvan on joillakin nuorisotiloilla laajentunut kattamaan nuorison kaikki tehtävät, jolloin nuoria palvellaan valmiissa tilassa. Onkin havaittavissa, että kauppakeskukset ja huoltoasemat ovat monella paikkakunnalla nousseet nuorisotalojen kilpailijoiksi nuorten vapaa-ajan viettopaikkoina.

Olen samalla linjalla Gretshelin kanssa. Ohjaajan asema nuorisotiloilla tuntuu välillä olevan liian dominoiva. Mietin myös kuinka nuorisotilatoimintaa voisi kehittää. Vajaassa kymmenessä vuodessa eivät nuorisotilat ole mielestäni muuttuneet muuta kuin parantuneen ja kehittyneemmän tietotekniikan osalta. Enää ei katsella ”putkitelkkarista” ohjelmia vaan valkokankaalta, johon full hd -tykki heijastaa hyvälaatuista kuvaa. Eräässä koulutuksessa yksi nuorisotyöntekijä ”heitti” villin ajatuksen siitä, että nuorisotiloilla ohjaajat toimisivat pelkästään valvojina ja vain tarvittaessa osallistuisivat toimintaa. Nuoret järjestäisivät itse ohjelmaa ja tapahtumia, hankkisivat itse tarvittavat materiaalit, ohjaajat olisivat vain taustalla. Hurja idea, mutta välillä nuorisotiloillakin voisi kokeilla jotain erikoista, vaikka se ei pysyväksi käytännöksi jäisikään.

3.5 Elokuvien esittämisen mahdollisuus ja mahdottomuus nuorisotiloilla

Elokuvien tarjonta on varsin suurta verrattuna muihin taiteenlajeihin. Elokuvateattereita löytyy hyvin, vaikka niiden määrä laski vuosien 2006–2007 aikana yhteensä kym-

menellä prosentilla, 203 teatteriin. Elokvateatterit ja elokuvissa käyminen ovat keskittyneet yhä vahvemmin isoihin kaupunkeihin. Elokuvien esittäminen televisiossa on lisääntynyt vuosituhanen molemmin puolin. Vuonna 1994 valtakunnalliset vapaasti katsottavat kanavat esittivät yhteensä 651 elokuvaa, kymmenen vuotta myöhemmin ohjelmistossa oli noin 1500 elokuvaa. Kotona elokuvatarjontaa pystyy tänä päivänä laajentamaan maksullisilla elokuvakanavilla. Katsojamääriltään tärkeä elokuvien jakelukanava on videotallenteet. Vuonna 2007 Suomessa myytiin yhteensä 12 miljoonaa videotallennetta ja niitä vuokrattiin 7,4 miljoonaa kertaa. Samana vuonna elokuvateattereihin lippuja myytiin 6,5 miljoonaa lippua. Monilta paikkakunnilta löytyy myös elokuvakerhoja. Toiminta on kuitenkin hiipunut viime vuosikymmenten aikana, sillä vuonna 1991 elokuvakerhoja oli 110, mutta vuonna 2007 enää 36. (Kulttuuritilasto 2007, 125 - 126.)

Elokuvia pystyy näkemään monenlaisten kanavien kautta ja nykytekniikan kehittyessä yhä vaivattomammin ja yhä parempi laatuina. Tässä valossa voidaankin miettiä miksi myös nuorisotiloilla pitäisi esittää elokuvia? On kuitenkin liian yksiselitteistä ajatella, että pelkästään runsas tarjonta riittää nuorille. Elokuvailtojen järjestäminen nuorisotiloilla on tärkeää ennen kaikkea sen takia, että ne tarjoavat nuorille mahdollisuuden yhdessäoloon. Nuoret voivat kokea jopa läheisemmän kontaktin muiden nuorten kanssa kuin kotonaan perheensä parissa. Nuoruudessa kaveripiirin läsnäolo on ihmiselle erityisen tärkeää ja elokuva voi olla tavallaan vain tekosyy siihen, että nuoret saavat olla muutaman tunnin rauhassa itselleen läheisten ihmisten kanssa.

Pekka Lehtosaari (2008b, 98) pohtii artikkelissaan sitä, että nuorilla on eniten aikaa käydä elokuvissa, mutta vähän rahaa kuluttaa siihen. Nuorisotiloille pääsee ilmaiseksi tai pientä maksua vastaan katsomaan suhteellisen tuoreita DVD:lle tulleita elokuvia. Kulttuuritilaston (2009, 126) mukaan tänä päivänä elokuvat siirtyvät teattereista aiempaa nopeammin muihin esityskanaviin kuten myynti- ja vuokravideoiksi sekä televisioon.

Perti Mäkelän (1998, 63) kunnallisten vapaa-aikapalveluiden tutkimuksessa nuorisotoimen tiloja pidettiin kokonaisuudessaan kohtalaisen toimivina. Suurin puute pienten, alle 10 000 asukkaan kunnissa nähtiin musiikin kuuntelussa ja TV:n katseluun varatuissa tiloissa. Lisäksi perustilat pienemmissä kunnissa (seurustelutilat, TV-tilat, har-

rastustilat) koettiin hieman huonommin toimiviksi kuin isojen kuntien vastaajat. Kyse Mäkelän mukaan voi olla maaseutukuntien ja kaupunkimaisten kuntien välisestä erosta sen vaatimustason suhteen, joka nuorisotoimen tiloille ja varustukselle asetetaan. Tutkimus on jo kymmenen vuotta vanha, mutta uskon, että edelleen pienemmillä paikkakunnilla ei ole samanlaisia resursseja esittää elokuvia.

Kempisen (1999, 39) mukaan lähes jokaisessa julkisen sektorin nuorisotalossa on myös vähintään ATK- ja videolaitteet. Samaan tulokseen on tullut myös Kurikka (1999, 16) sillä melkein kaikilta tiloilta löytyy paikka television katseluun. On tietysti hyvä asia, että elokuvien esittäminen on teknisesti mahdollista. Television olemassa olo ei kuitenkaan tarkoita elokuvien katselumahdollisuutta. Pelkät laitteet eivät riitä vaan tarvitaan aktiivinen ohjaaja, joka organisoii elokuvan katselun. Tänä päivänä tekniikan kehittyessä pieni kuvaputkitelevisio tai jopa taulutelevisio tuntuu liian vähäiseltä panostukselta elokuvanautintoon.

3.6 Tekijänoikeus ja elokuvien esittäminen nuorisotiloilla

Aloittaessani tekemään opinnäytetyötäni törmäsin hyvin mielenkiintoiseen seikkaan; elokuvia ei voisiakaan esittää ilman lupaa nuorisotiloilla. Tästä seurasi hyvin pitkä ja vaiherikas prosessi selvittää onko tämä totta vai voisiko asia ollakin toisin. Mikkelin ja Tampereen välillä näyttää olevan todella erilaiset näkemykset asiasta.

Tekijänoikeuslain 1. luvussa *Tekijänoikeuden kohde ja sisällys* sanotaan, että ”sillä joka on luonut kirjallisen tai taiteellisen teoksen, on tekijänoikeus teokseen, olkoonpa se kaunokirjallinen tai selittävä kirjallinen tai suullinen esitys, sävellys- tai näyttämöteos, **elokuvateos**, valokuvateos tai muu kuvataiteen teos, rakennustaiteen, taidekäsityön tai taideteollisuuden tuote taikka ilmetköönpä se muulla tavalla” (24.3.1995/446) (Harento ym. 2006, 13). Poroilan (2006, 13) mukaan tekijänoikeudella tarkoitetaan sekä yhteiskunnallisesti määrittävää abstraktia oikeutta että tämän oikeuden suojaksi rakennettua juridis-hallinnollista järjestelmää.

Julkinen esittäminen 21 § 3. momentissa sanotaan, että ”elokuvateoksia saadaan esittää julkisesti vain silloin, kun siihen on hankittu asianmukainen lupa tai jos jokin muu lain rajoitussäännös soveltuu aiottuun käyttöön” (Harento ym. 2006, 171). Poroila

(2006, 101) tiivistää hyvin elokuvan julkisen esittämisen suhteessa lakiin; se on armoton. Käytännössä tämä armottomuus tarkoittaa sitä, että ainoastaan kotona saa katsella elokuvia ilman erityistä lupaa. Julkiseksi ja avoimeksi tarkoitettussa nuorisotilassa ei saa katsella elokuvia ilman lupaa.

Tätä väitettä tukee Tuotos ry:n hallintosihteeri Sarah Kulman (2009) vastaus sähköpostiviestiini tekijänoikeudesta ja elokuvien esittämisestä nuorisotiloilla: ”Video- tai DVD-levityksessä olevat elokuvat on tarkoitettu yksityiseen kotikäyttöön. Näiden elokuvien esittäminen oman kodin ulkopuolella on tekijänoikeuslain mukaan julkista esittämistä. Elokuvien julkiseen esittämiseen tarvitaan aina lupa. Tuotos ry myöntää vain kouluille ja oppilaitoksille lupia kotimaisten elokuvien esittämiseen opetuskäytössä, joten Tuotoksen kautta ette valitettavasti voi esityslupaa nuorisotilalle saada.”

Mikkelin nuorisotoimi hankki helmikuussa 2009 M & M Viihdepalvelulta elokuvalisenssin eli luvan esittää elokuvia muutamilla nuorisotaloilla. Tämä lupa kattaa suurimmat ”Hollywood”-elokuvat, mutta ei eurooppalaisia eikä suomalaisia. Tätä lisenssiä tai mitään muuta lupaa ei Tampereen nuorisopalvelut ole hankkinut.

Keväällä 2009 kysyin asiasta Tampereen nuorisopalveluiden ennakoivan työn koordinaattorilta Antti Heinoselta. Hän ei osannut sanoa vastausta, vaan lähetti kaupungin lakimiehille tiedusteluja, pitäisikö joku lupa hankkia. Sain lakimies Juha Perämaalta vastauksen syyskuun lopussa 2009. Hänen mukaansa ” tekijänoikeus tuottaa muun muassa elokuvateosten osalta yksinomaisen oikeuden määrätä teoksesta saattamalla se yleisön saataviin. Teoksen saattamisella yleisön saataviin tarkoitetaan tekijänoikeuslaissa, sitä että elokuva esitetään julkisesti esitystapahtumassa läsnä olevalle yleisölle. Yleisenä sääntönä voidaan todeta, että yleisöllä tarkoitetaan tekijänoikeuslaissa niin sanottua avointa piiriä, jolloin kohderyhmää ei ole etukäteen yksilöllisesti määrätty. Avoimen piirin vastakohta on ns. suljettu piiri, joka ei muodosta tekijänoikeudellista yleisöä”.

Tampereen kaupungin nuorisokeskuksilla käyvät nuoret hankkivat klubikortin, joka mahdollistaa koko vuodeksi luvan oleskella keskuksissa, osallistua ja päästä töihin erilaisiin tapahtumiin. Perämaa jatkaa, että ”kysymys ei ole elokuvien julkisesta esittämisestä yleisölle ja tämän vuoksi eivät ainakaan tekijänoikeudet olisi esteenä eloku-

vien esittämiselle. Lakimiesyksikön käsityksen mukaan kysymyksessä on niin sanottu suljettu piiri, jolloin esitykset eivät olisi julkisia. Kohderyhmäksi on etukäteen määritelty nuoret eikä kuka tahansa näin ollen voi saada edellä mainittua kerhokorttia. Lisäksi pääsy esitykseen on rajattu vain niihin nuoriin, jotka ovat hankkineet kerhokortin. Koska suljettu piiri ei myöskään ole laaja (mieluummin kymmeniä kuin satoja nuoria), eivät tilaisuudet myöskään tältä osin rinnastu avoimiin tilaisuuksiin”.

Perämaa kuitenkin toteaa lopuksi, että ”tämä on kaupungin lakimiesyksikön näkemys asiaan, vaikka tiedossamme on, että kysymyksessä oleva tilanne on tulkinnanvarainen niin oikeuskäytännössä kuin oikeuskirjallisuudessakin”. Kiesiläinen (2008, 30) kirjoittaa artikkelissaan napakasti elokuvien esittämisen vaikeudesta koululla. Hänen mukaansa toisin kuin kirjojen lukeminen, on elokuvien esittäminen oppilaille tehty vaikeaksi. Luokassa pidettäviin elokuvaan tarvitaan luvan lisäksi rahaa. Tuotos toi pari vuotta sitten kouluille ilosanoman: useisiin kotimaisiin elokuvaan ja tv-sarjoihin oli mahdollista saada luvat – sopuhintaan. Tässä valossa voidaankin kysyä; mikä tekisi nuorisotilasta erilaisen tekijänoikeudellista kuin koululuokka?

Oman mielipiteen muodostaminen on kovin vaikeaa, koska olen saanut kovasti erilaisia tietoja. Minulle henkilökohtaisesti on tärkeintä, että nuorille annetaan mahdollisuus nähdä elokuvia, erityisesti sellaisia, joita nuoret eivät tavallisesti pääse näkemään. Tämänlaisia ovat esimerkiksi klassikkoelokuvat tai vähemmällä kopiomäärällä liikkeellä olevat elokuvat. Pidän elokuvantekijöitä kohtaan reiluna, että he saavat riittävän korvauksen työnsä esittämisestä, koska elokuvan teko on vaativaa ja prosessina varsin pitkä. Toisaalta varsinkin kotimaiset elokuvantekijät voisivat joustaa; eikö olisi tärkeää, että nuoret, tulevaisuuden tekijät, pääsivät helposti koko nuorisotiloilla tai edes kouluissa näkemään tarinoita meistä suomalaisista. Luvan hankkiminen voi olla vaikeaa varsinkin niissä kunnissa, joissa taloudellinen tilanne on huono.

4 VERTAILEVAA TUTKIMUSTA

Tutkimuksen tekeminen on toisinaan sattumusten summa. Alkuperäistä suunnitelmaa tulee muuttaa, jotta paras mahdollinen tulos on mahdollista saada. Ensimmäisessä suunnitelmassa oli tarkoitus tutkia vain yhden kaupungin nuorisotoimen elokuvien esittämistä. Yhteys Mikkelin nuorisotoimeen muutti kuitenkin kaiken. Mikkelisä

nuorisotaloilla ei esitetty elokuvia siinä vaiheessa, joten mukaan toiseksi tutkittavaksi kohteeksi tulivat Tampereen nuorisokeskukset. Siellä elokuvia esitettiin jatkuvasti. Näin syntyi ajatus kahden tapauksen vertailusta.

Tutkimuksen keskeinen kohta on miettiä kuinka analysoida saatuja tuloksia. Eriksso-
nin ja Koistisen (2005, 30) mukaan laadullisen tutkimuksen analyysimenetelmiä voi soveltaa myös tapaustutkimuksessa. Oleellista on valita tutkimuksen tutkimuskysymykseen ja tutkimus asetelmaan parhaiten sopivat analyysimenetelmät, joiden avulla saadaan vastaukset kysymyksiin. Avaan kyselyistä ja haastatteluja tulleita tuloksia luokittelemalla vastauksia. Tulosten järjestys syntyi kyselylomakkeen järjestyksen kautta. Se tuntui luonnolliselta tavalta aloittaa analysointi.

4.1 Tampereen kaupungin nuorisokeskukset

Tampereen kaupungin nuorisokeskukset kuuluvat ennakoivan nuorisotyön piiriin. Nuorisotalojen sijaintien perusteella alueellinen toiminta on jaettu läntiseen, eteläiseen ja itäiseen alueeseen. Näillä kolmella alueella toimii itsenäiset alueryhmät, joiden toiminnan koordinoinnista vastaa alueelle nimetty vastaava nuoriso-ohjaaja. Nuorisokeskuksia oli lokakuun lopussa 11. Lisäksi keskustassa on yksi toimintakeskus. (Nuorten Tampere 2009.) Rantaperkiön kaupunginosaan ollaan avaamassa uusi nuorisokeskus vuodenvaihteessa 2009 – 2010. (Toiviainen 2009)

Seuraavassa esittelyssä on kolme tamperelaista nuorisokeskusta. Haastatteluissa nousi esille, että nuorisokeskustoiminta on kyseisillä keskuksilla hyvin samantyylistä toimintoiltaan, mutta tilat toimimiseen oli varsin erilaisia.

Annalan nuorisokeskuksella käy keskimäärin 20–40 yli kolmetoista ja 20 alle 13-vuotiasta nuorta päivässä. Sukupuolijakauma vaihtelee usein, mutta haastattelua tehdessäni poikia kävi huomattavasti enemmän. Syynä tähän pidettiin keskuksen toimintaa, sillä tarjolla on paljon pelejä. Myös kavereiden kautta ja houkuttelemana on syntynyt kävijäryhmä. Annalan nuorisokeskuksella on viikko-ohjelma ja melkein joka päivälle on ohjattua toimintaa. Maanantaisin isompien nuorten kanssa pelataan biljardia, pienemmillä on konsolipelipäivä, joka tarkoittaa, että ainoastaan silloin on mahdollisuus pelata konsolipelejä. Keskiviikkona isot pelaavat pingistä (turnaus, jossa

jokainen kerää henkilökohtaisia pisteitä) ja pienillä on tietovisa eli tietokilpailu. Tors-
taina sekä isot että pienet mittelevät sähly-cupin merkeissä. Perjantaina keskuksessa ei
ole mitään sovittua tai ohjattua toimintaa. Tällöin toteutetaan nuorten toiveita, se voi
olla esimerkiksi kokkailua. Lauantaisin on leffailta. Nuorisokeskuksella työskentelee
nuoriso-ohjaaja sekä kaksi nuorisotyöntekijää.

Koivistonkylän nuorisokeskuksella 13–17-vuotiaita käy viidestätoista kahteenkym-
meneen nuorta ja pienempiä, alle 13-vuotiata käy iltapäivällä viidestätoista kahteen-
kymmeneenviiteen. Poikia käy enemmän, suhde on noin 60–40 poikien eduksi. Pie-
nempien ryhmässä käy vieläkin enemmän poikia, suhde on noin 80–20. Nuorisokes-
kuksen perustoimintaan kuuluvat erilaiset pelit; biljardi, ilmakiekko, sähly, x-box,
”pleikkari” (playstation), Nintendo ja lautapelit. Tytöt tykkäävät pelata tavallista kort-
tipeliä. Nuorilla on mahdollisuus vaikuttaa keskuksen toimintaan, kunhan se toimii
niin sanotusti sallittujen rajojen puitteissa ja on hyväksyttävää. Ennen kaikkea talossa
tehtävä toiminta on kiinni nuorista itsestään, jos he haluavat kokea ja tehdä toimintaa,
heillä on siihen mahdollisuus. Keskuksella työskentelee kolme työntekijää; yksi nuori-
so-ohjaaja ja kaksi nuorisotyöntekijää. Koivistonkylän nuorisokeskuksen erikoisuus
on siinä, että sillä on mahdollisuus pitää tilaa auki myös sunnuntaisin. Tällöin tilalla
on yksi työntekijä. Kävijämäärän (noin 20 nuorta) ollessa kohtuullinen työnteko on
suhteellisen helppoa, mutta jos kävijämäärä nousisi viiteen – kuuteenkymmeneen,
olisi se yhdelle työntekijälle liikaa. Sunnuntai aukioloaika ei olisi tällä hetkellä mah-
dollinen ilman yhteistyötä Viinikan seurakunnan kanssa. Yhteistyö on sujunut hyvin,
vaikka seurakunnan ehto rukoushetken pitämisestä olikin aluksi hieman ongelmalli-
nen. Haaste otettiin kuitenkin avoimin mielin vastaan ja näin nuorillakin on mahdolli-
suus pysähtyä ajattelemaan päivän meininkiä kauniilla sanoilla. Sunnuntai on sellainen
päivä, että nuorisotilan pitäisi ehdottomasti olla auki. Nuoria pääsee auttamaan silloin
parhaiten, kun perjantain tai lauantain jälkeen on henkisesti huono olo. Sen ei tarvitse
olla krapulaa, mutta viikonloppuna nuorille tapahtuu kaikenlaista ja silloin tuki nuori-
sotilalta on hyvä asia.

Lentävänniemen nuorisokeskuksella käy keskimäärin normaali-illan aikana 40–45
nuorta. Isommissa tapahtumissa saattaa kävijöitä olla seitsemänkymmentä. Hiljaisena
viikonloppuna kävijöitä voi olla parikymmentä. Nuorisokeskuksella käy selkeästi
enemmän poikia. Keskuksen toiminta ei poikkea edellä mainituista. Keskuksella toi-

minta on pitkälti vapaata olemista, johon ei ole pakko osallistua. Maanantaisin on ta-
loinfo, missä käydään läpi tulevan viikon ohjelmaa. Muuten on mahdollisuus pelata
biljardia, sählyä, pingistä, lautapelejä ja kaikennäköisiä videopelejä ja katsella telkka-
ria. Joka illalle pyritään järjestämään jotain erityistä ohjelmaa, muuten mitään ennalta
sovittua ohjelmaa ei keskuksessa ole. Nuorilla on mahdollisuus vaikuttaa tilantoimin-
taan erilaisten toiveiden muodossa, joita tiedustellaan kyselyllä. Keskukselta löytyy
myös lista, johon toiveita saa kirjoittaa. Toiveissa on ollut esimerkiksi tuunausillan
järjestäminen. Lentävänniemen nuorisokeskuksella on myös kolme työntekijää ja li-
säksi vakituisen porukan lisäksi on yksi kiertävä työntekijä esimerkiksi jonkun työnte-
kijän ollessa lomalla.

4.2 Mikkelin kaupungin nuorisotalot

Mikkelin kaupungista löytyy kuusi nuorisotaloa lokakuun lopussa 2009. (Po1nt-info
2009) Seuraavassa esittelyssä on Mikkelin kaupungin kolme nuorisotaloa, joihin kävin
tutustumassa ja haastattelemassa nuoriso-ohjaajia. Yksi taloista on nuorisokahvila,
jonka toiminta poikkeaa perinteisestä nuorisotalosta.

Rantakylän nuorisotalolla käy 35–50 nuorta illassa. Ikähaitari on 13–19 välillä. Su-
kupuolijakauma vaihtelee eri iltoina. Poikia käy enemmän, mutta tyttöjäkin käy hyvin
paljon, suhdeluku on 70–30 tai 60–40 poikien eduksi. Talolla on mahdollisuus pelata
biljardia, pingistä, singstaria ja muita konsolipelejä, lautapelejä, sekä nuoret voivat
vain viettää aikaa kavereiden kanssa. Ohjattua toimintaa ei varsinaisesti ole. Tilan
yhteydessä on bändikämppä, mutta se on itseohjautuvaa eli nuoret varaavat itse vuoron
ja maksavat vuokran. Nuoret pääsevät vaikuttamaan tilan toimintaan ehdottamalla
omia toiveita, joita sitten toteutetaan, kunhan ne ovat järjellisiä. Esimerkiksi nuorten
ehdotuksesta on käyty laskiaisen kunniaksi pulkkamäessä. Tilalla työskentelee yksi
työntekijä ja viidenkymmenen nuoren kanssa tilan pyörittäminen ei tunnu kovinkaan
järjelliseltä. Aikaisemmin tilalla oli kaksi työntekijää, mutta taloudellinen tilanne on
pakottanut supistamaan työntekijän määrän yhteen.

Nuorisokahvila Starlightilla käy keskimäärin päivän aikana kymmenen 13–17-
vuotiasta nuorta. Poikia käy tilalla enemmän, mutta aikaisemmin tilalla kävijöinä oli
myös aktiivinen tyttöporukka. Nuorisokahvilassa toimii Mikkelin nuorisopalveluiden

nuorisotiedotuspiste Point. Käytössä on kolme konetta, joiden avulla nuoret voivat tehdä kiinnostavia juttuja esimerkiksi etsiä työpaikkoja ja tulostaa työpaikkahakemuksia. Tilalta löytyy myös suosittu biljardi, playstation, televisio, jotain lautapelejä ja pelikortteja. Silloin tällöin tilalla on ohjattua toimintaa, pieniä kisoja ja tietokilpailuita. Nuorisokahvilan väki osallistui syksyllä 2008 Tampereella pidettyihin ysisipallon nuorisotalojen SM-kisoihin. Nuorisokahvilassa toimii yksi työntekijä, alkuvuodesta 2009 toiminnassa oli mukana myös toinen työntekijä perjantai-iltasin. Tilalla työskentelee ajoittaan myös harjoittelijoita, mutta heitä ei voi laskea henkilökunnaksi. Yksi työntekijä pärjää, mutta työparin kanssa työnteko olisi erilaista, kun silloin pystyisi enemmän tekemään. Vilkaana iltana työnteko on vain valvomista, että seinät pysyvät pystyssä. Kaikki johtuu kaupungin taloudesta ja se näkyy nuorisotilan henkilökunnan vähentämisenä.

Kattilasillan nuorisotalo on neljänä päivänä viikossa auki ja kävijöitä on tänä aikana noin sata. Miniklubilla käyvät 7–12-vuotiaat. Isompien kerhossa, jossa pääosin käy ylä-kouluikäisiä, vanhimmat ovat seitsemäntoistavuotiaita. Tyttöjä ja poikia käy aika saman verran. Miniklubissa tyttöjä käy hieman enemmän, isommissa poikia on enemmän. Nuorisotalo on vapaa-ajanviettopaikka, joten nuoret tykkäävät olla ihan vain keskenään. Aktiviteettejä yritetään ylläpitää monin tavoin; viereisellä koululla käydään pelaamassa sählyä ja muita pallopelejä. Mukaan pyritään houkuttelemaan erityisesti maahanmuuttajia. Resurssipulan takia kovasti kysytyt viikonloppuleirit ja yön yli -toiminnot eivät ole viime aikoina olleet niin mahdollisia. Nuorisotalolla työskentelee paljon harjoittelijoita, jotka ohjaavat erilaisia pelituokioita ja kokkailua. Talolla nuorilla on myös mahdollisuus haastaa toisia nuoria pelaamaan biljardia ja pingistä, singstaria, ja tietokilpailuissa. Suosittua on x-boxin rockbändi-peli. Talolla kuunnellaan kovasti musiikkia ja tietysti niin kovalla kuin mahdollista. Nuorilta tulee ideoita tilan kehittämiseen, mutta taloudellisen tilanteen takia ne ovat tällä hetkellä esimerkiksi sisustukseen liittyviä tai muita ilman rahaa tehtäviä juttuja. Huomioon otetaan myös varteenotettavat ideat, joihin voidaan hakea rahoitusta. Afgaaninuoren elokuvaprojekti sai Cimosta 6500 €. Elokuva on pojan kokonaan ideoima, käsikirjoittama ja ohjaama.

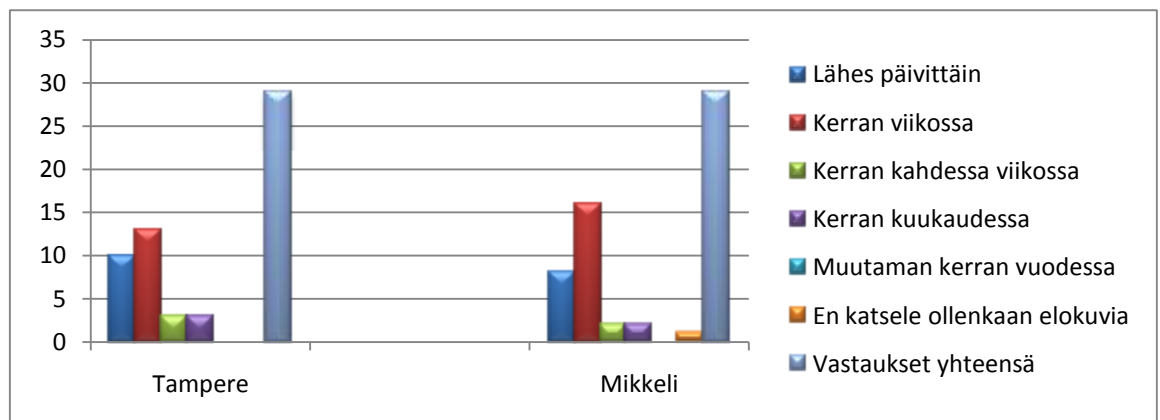
4.3 Tulokset

Tulokset koostuvat Tampereella ja Mikkelissä helmikuussa 2009 nuorille tehdyistä kyselyistä ja nuoriso-ohjaajille / nuorisotyöntekijöille pidetystä haastattelusta. Tulokset osoittavat elokuvalla olevan kummankin paikkakunnan nuorille olevan varsin suuri rooli. Nuoret ovat pääsääntöisesti tyytyväisiä tiloihin ja tekniikkaan, sillä parannusehdotukset ovat hyvin pieniä

4.3.1 Nuorten suhde elokuvaan

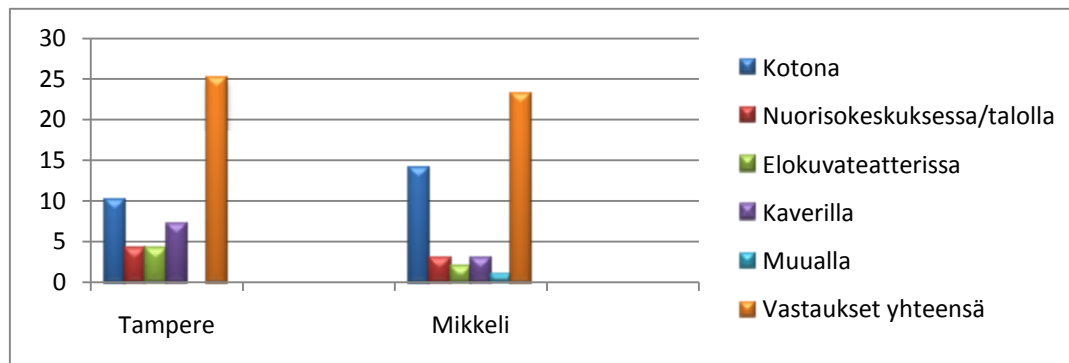
Kyselylomakkeen (Liite 1 & 2) kolmella ensimmäisellä kysymyksellä pyrin kartoittamaan nuorten suhdetta elokuvaan.

1. Kuinka usein katselit elokuvia?

Elokvien katselu näyttää olevan suosittua kyselyyn vastanneiden keskuudessa molemmissa kaupungeissa. Yli puolet tamperelaisista ja mikkeliläisiltä nuorista katselee elokuvia lähes päivittäin tai kerran viikossa. Elokuvan rooli tutkimukseen osallistuneiden nuoren elämässä on katselun määrän perusteella merkittävä. Tämän tuloksen jälkeen ei ole ihme, että nuorisotyöntekijöillä on vaikeuksia löytää elokuvia nuorisotiiloille esitettäväksi, koska moni nuori on nähnyt jo lähes kaikki elokuvat.

2. Missä katset elokuvia mieluiten?

Kysymys 2 tuntui olevan haasteellinen vastattava nuorille. Yhden kohdan valinta oli vaikeaa ja siksi valitettavan moni vastauksia jäi kokonaan huomioimatta tuloksissa. Kysymyksen muotoilussa olisikin ollut toivomisen varaa. Kysymys olisi ollut ymmärrettävämmässä muodossa: ”Missä katset kaikkein mieluiten elokuvia (vain yksi valinta)”

Huonosta kysymyksen asettelusta huolimatta tuloksen osoittavat, että kummassakin kaupungissa koti oli mieluisin elokuvien katselupaikka. Tampereella 25 vastauksesta 10 nuorta katselee elokuvia mieluiten kotona, Mikkeliissä 23 vastaajasta 14 valitsi kodin. Tänä päivänä kotiteatterit ovat mahdollistaneet laadukkaan elokuvien katselumahdollisuuden. Vuokraamalla tai ostamalla DVD-elokuvia säästää huomattavasti, vaikka ei elokuvissa käynti kovin kallis kulttuuriharrastus olekaan verrattuna esimerkiksi teatterissa tai oopperassa käyntiin.

Nuorisokeskus/nuorisotalo ja elokuvateatterit mieluisimpana elokuvien katselupaikkana saivat sekä Tampereella että Mikkeliissä hyvin samansuuntaisen kannatuksen. Yllättävän vähäinen määrä nuorista valitsi elokuvateatterin, ja tulos poikkeaa elokuvaharrastajien näkemyksestä. He pitävät elokuvateatteria ylivertaisena elokuvien katselupaikkana, sillä siellä on laadukas tekniikka ja elokuvat pääsevät parhaiten oikeuksiinsa. Lehtosaari (2008a, 98) pitää teatterissa yhdessä koettua elokuvan katselua aina voimakkaampana elämyksenä kuin yksin kotona katsottua videota. Nuorille olennaista on toinen ihminen, eikä paikka missä katsotaan. Lisäksi tärkeintä on elokuvakokemuksen jakaminen toisten ihmisten kanssa ja huippulaatuinen tekniikka voi hyvin jäädä toissijaiseksi.

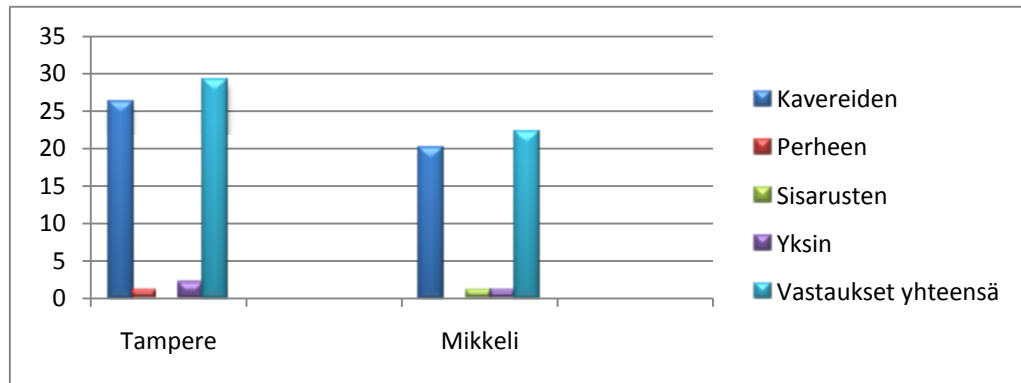

Mänki (1996, 248 - 249) on vertaillut artikkelissaan elokuvateatterissa ja kotona tapahtuvien elokuvien katselutilanteita. Elokuvateatterissa katsottu elokuva poikkeaa monelta osin televisionruudulta katsotusta. Elokuvateatterissa on yleensä enemmän ihmisiä ja ihmiset eivät tunne toisiaan. Kuiskutteluun, rapisteluun ja muunlaiseen häirintää suhtaudutaan joskus hyvinkin jyrkästi. Elokuvan katselua ei harvemmin katkaista esimerkiksi WC:ssä käynnin takia. Lisäksi elokuvateatteri on aina pimennetty. Katse suuntautuu kohti valkokangasta eikä muita ihmisiä erota, mikä tekee katsomiskokemuksesta varsin yksityisen, vaikka ympärillä onkin paljon vieraita ihmisiä. Videoita katsovalla on mahdollisuus katsoa ja kelata elokuvaa miten paljon tykkää. Elokuvateatterissa katsoja on passiivinen, mutta videota ei-julkisessa tilassa katsova hallitsee tilannetta mielensä mukaan. Elokuvateatteria voidaan pitää yksityisempänä, etäisempänä paikkana, johon mennään keskittymään elokuvaan. Videonkatsonta on epävirallisempaa, arkisempaa puuhaa, jota mieluusti harrastetaan seurassa. Tämä vastakkainasettelu on Mänkin mukaan kuitenkin varsin paradoksaalinen. Elokuvateatterissa ollaan julkisessa tilassa, mutta silti ihminen on enemmän yksin siellä, kuin yksityiskodissa. Kotona ollaan selvästi yksityistilassa, mutta silti sosiaalisessa tilanteessa.

Nuoret todennäköisesti kokevat kotona tapahtuvan elokuvien katselun kaikkein sosiaalisimpana, koska siellä on mahdollisuus olla lähellä, kommentoida ja keskeyttää katseilu. Elokuva voidaan valita pienellä kaveriporukalla, eikä tarvitse taistella useiden erilaisten nuorten kanssa elokuvavalinnasta kuten nuorisokeskuksilla ja -taloilla. Toisaalta tätä voidaan pitää hyvänä asiana, koska kotia voidaan pitää hyvänä kokoontumispaikkana nuorille.

Tamperelaisnuorista seitsemän katselee mieluiten kaverin luona elokuvia, Mikkelissä vastaava luku on 3. Mikkelissä yksi nuori katselisi mieluummin jossain muualla elokuvia kuin annetuissa vaihtoehtokohteissa. Voidaan pitää jopa, yllättävänä, että näinkin harva valitsi kaverin luona katsomisen, koska seuraavassa kysymyksessä (kysymys 3) nuoret valitsivat ylivoimaisesti mieluisimmaksi elokuvan katseluseuraksi kaverin.

3. Kenen kanssa katset mieluiten elokuvia?

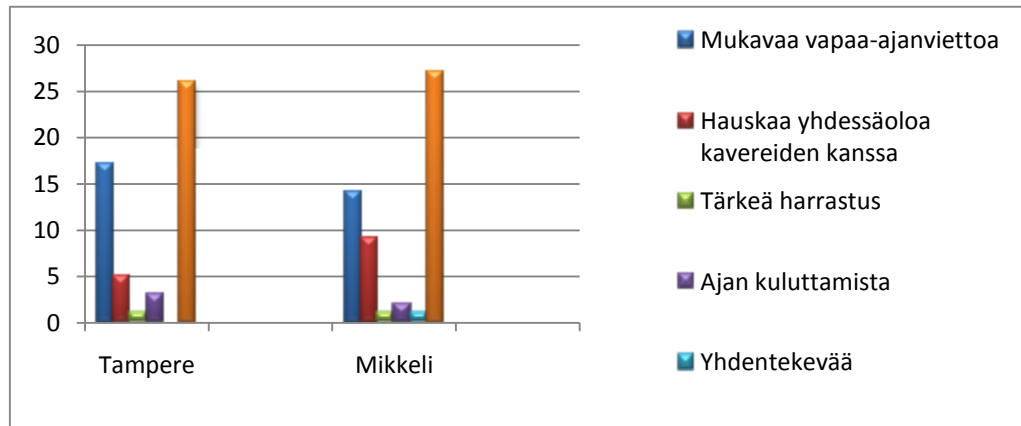
Kavereiden tärkeys heijastuu nuorten vastauksissa molemmissa kaupungeissa. Tampereella 29 vastauksesta 26 nuorta piti kaveria parhaimpana seurana elokuvaa katsottaessa. Mikkelissä 22 vastaajasta 20 valitsi kaverin seurakseen. Tampereella yksi vastaajista tykkää katsella elokuvia perheensä kanssa ja kaksi katselee mieluiten yksin. Mikkelissä 1 katselee sisarusten kanssa ja yksin katselee yksi nuori.

Nuoruuden ystävyysuhteissa korostuu läheisyys, salaisuuksien jakaminen, itsen tutkiskelu yhdessä ystävän kanssa sekä loogisen päättelyn ja emotioiden integrointi (Salmivalli 2005, 37). Nuoret hakevat itsenäistymiskokemuksia. Perhe (joka on edelleen tärkeä) jää taustalle ja kaverit ovat yhä tärkeämpiä kumppaneita elokuvia katsellessa tai ”touhutessa” jotain muuta.

4.4.2 Elokuvan merkitys nuorille

Pelkkä elokuvien runsas katselu ei kerro vielä elokuvan varsinaisesta merkityksestä nuorille. Se antaa kuitenkin jonkinlaista suuntaa siitä. Harva varmaan katselee vastentahtoaan elokuvia, aina on joku syvempi syy miksi elokuvia katselee runsaasti. Halusin erilaisin kysymyksin vielä enemmän saada nuorten ajatusta esiin tästä aiheesta. Kysymyksen 4 eli ”elokuvien katsominen on minulle...?” ja avoimen kysymyksen ”kerro, millainen merkitys elokuvalla on sinun elämässä”, avulla lähdin tutkimaan yhä syvemmin elokuvan roolia nuorten elämässä.

4. Elokuvien katsominen on minulle...?

Tässä kysymyksessä oli eniten hajontaa, vaikka suosituin kohta olikin molemmissa kaupungeissa varsin selvä. Tamperelaisista nuorista seitsemäntoista 26:ta vastasi elokuvan olevan mukavaa vapaa-ajanviettoa ja mikkeliiläisistä tämän vaihtoehdon valitsi 14 nuorta 27:stä. Hauskana yhdessäolona elokuvan katselua piti Mikkelistä 9 nuorta ja Tampereella 5. Molemmissa kaupungeissa yksi vastaaja piti elokuvien katselua tärkeänä harrastuksena. Tampereella 3 ja Mikkelistä 2 vastaajaa piti elokuvan katselua ajankuluttamisena. Yksi nuori Mikkelistä koki elokuvan olevan yhdentekevää.

Lukiessani nuorten vastauksia avoimista kysymyksistä, nousi sieltä esille kolmentyyppisiä kuvauksia elokuvan merkityksestä: Elokuva merkitsee vapaa-ajanviettoa, elokuvalla ei ole merkitystä, elokuvalla on suuri merkitys.

Vapaa-ajanviettona elokuvaa pitävät nuoret kuvaavat elokuvaa esimerkiksi ”kivana ajanvietteenä” (**tyttö 16, Tampere**). Lisäksi elokuvia katsellaan omaksi iloksi, siihen suhtaudutaan varsin neutraalisti. Nämä nuoret eivät ole saaneet suurta kipinää elokuvaa kohtaan, mutta elokuvia katsellaan ja ne koetaan hyväksi tavaksi viettää vapaa-aikaa, kuten yksi vastaaja tiivistää: ”Vapaa-ajanvietto, ei tärkeää” (**poika 16, Tampere**)

Ei merkitystä ryhmään kuuluvat katselevat paljon elokuvia verrattuna muuhun väestöön. Kuitenkin heille elokuva ei omien sanojensa mukaan merkitse ”yhtään mitään”. Vastaajat kuvaavat asiaa lyhyesti: ”ei minkäänlainen” (**tyttö 16, Tampere**), (**poika 13, Mikkeli**). Joillekin nuorelle elokuva ei ole leppoisa vapaa-aikaa vaan esimerkiksi ”ajan tappamisena” (**poika 17, Tampere**). Toisaalta nähdään myös, että elokuva ei

sinällään merkitse mitään, mutta katselunautinto on kuitenkin tärkeä. ”Ei niillä ole paljoa merkitystä, mutta niitä on mukava katsella” (**poika 16, Mikkel**).

Suurena merkityksenä elokuvaa pitävät näkevät elokuvan arvon muuten kuin elokuvan leppoisan ajanviettotavan. Elokuvasta voi saada elämäänsä tarpeellista jännitystä ”Tarpeeksi merkittävä, siitä saa kaiken jännityksen irti” (**poika 16, Tampere**). Hiitalan (2007, 139) mielestä väkivaltatarinoita tarvitaan kulttuuriseksi terapiaksi ja tosielämän väkivallan vähentäjäksi.

Toisaalta elokuva voi tarjota esimerkiksi ajankohtaisuuden ansiosta nuorille jotain uutta erilaisista trendeistä kuten yksi vastaaja totesi: ”Voihan sieltäkin oppia jotain sanontoja”(**poika 16, Mikkel**). Kun elokuvamaailmaan pyörteisiin on joutunut ”ilman ei voi olla” (**poika 15, Mikkel**).

Vastauksista yllättävää on se, että runsas elokuvien katselu ei automaattisesti tarkoita elokuvan merkitsevän jotain suurta asiaa, jotain mitä ilman ei voisi olla. Lähinnä elokuvia tykätään vain katsella, kun mieluinen kaveri ja elokuva löytyvät.

4.4.3 Elokuvien katselu Tampereen nuorisokeskuksissa

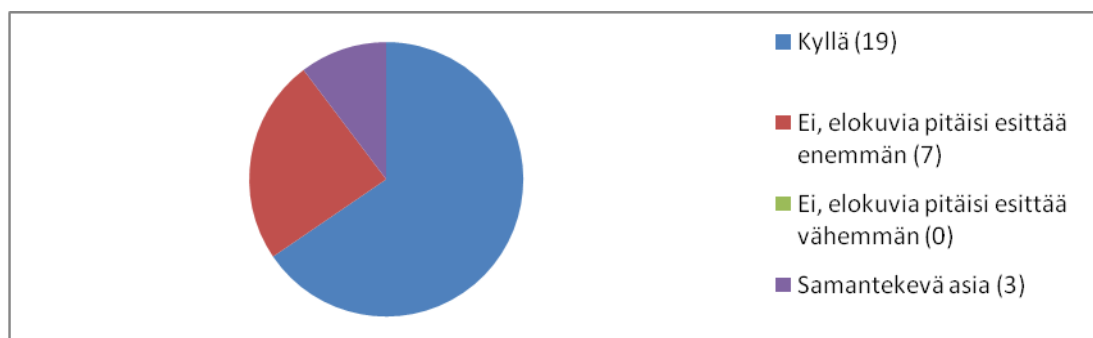
Nuorisokeskuksessa katseltaessa elokuvia on laitteiden ja tilojen oltava riittävän ajanmukaiset. Toki on otettava huomioon, että kaupungilla ei ole rahaa sijoittaa huipputekniikkaa, mutta ainakin kyselyä tehtäessä nuorilta ei tullut moitteita. Tamperelaiset nuoret olivat tyytyväisiä laitteisiin ja tiloihin sillä 28 vastaajaa piti niitä hyvinä ja vain yksi ei ollut tyytyväinen. Annalan ja Lentävänniemen nuorisokeskusten työntekijät olivat tyytyväisiä niin laitteisiin kuin tiloihin, joissa elokuvia katsellaan. Jarno Koskinen kertoi että viime vuonna (2008) kävijöitä oli niin paljon, että tuotto lisääntyi ja he pystyivät hankkimaan parempaa laitteistoa. Koskisen mukaan istumapaikkoja löytyy tällaiseen tilaisuuteen riittävästi, telkkarihuoneesta löytyy sohvut ja tarvittaessa pystytään siirtämään tuoleja. Sanna Oksanen pitää Lentävänniemen nuorisokeskuksen laitteita ”viimeisen päälle hyvänä”, sillä keskuksessa voidaan katsella tykiltä valkokankaalle heijastettuna tai sitten taulutelevisiosta.

Jari Hällfors kertoi Koivistonkylän nuorisokeskuksessa olleen taulutelevision jo pitkään, mutta kaipasi kovasti full hd–tykkiä. Hän pitää tärkeänä, että elokuvanautinto olisi sitä tasoa, joka lisäisi halua katsella elokuvia. Hällfors pitää nuoria kekseliäinä, jos istumapaikat loppuvat kesken, paikka lattialtakin kelpaa. Nuoret ovat myös tyytyväisiä esitettyihin elokuviin. Vastaajista 24 on pitänyt elokuvista ja ainoastaan yksi ei ole pitänyt elokuvista. Vastaajista neljä ei ollut nähnyt vielä yhtään elokuvaa. Tässä kohtaa voidaan kysyä kenelle kunnia siitä, että nuoret ovat tyytyväisiä valittuihin elokuviin. Näyttää siltä, että nuoret ovat tyytyväisiä, kun saavat itse valita tai vaikuttaa elokuvan valintaan. Toisaalta eivät nuoret nosta meteliä, vaikka nuorisotyöntekijä hankkisikin elokuvan.

Annalan nuorisokeskuksessa on vaikea tietää etukäteen mitä elokuvia esitetään. Tämä riippuu siitä mitä elokuvia vuokraamossa on sillä hetkellä tarjolla. Jussi Salonen kertoi, että keskuksessa yritettiin pitää seinässä listaa, johon sai laittaa viikon aikana omia elokuvaehdotuksia. Lista ei kuitenkaan nuorisotyöntekijöiden mielestä toiminut riittävän hyvin. Koivistonkylän nuorisokeskuksessa elokuvien valinta aiheuttaa myös ongelmia. Ongelmat johtuvat siitä, että tiloilla käy eri-ikäisiä nuoria ja ikärajojen takia eivät isommat nuoret saa katsella haluamiaan elokuvia.

Lentävänniemessä nuorisotyöntekijä saattaa itse käydä ennen töihin saapumista vuokraamassa elokuvan, eikä kukaan nuorista ole pannut vastaan. Yleensä kuitenkin nuoret saavat katsoa netistä vuokraamoiden tarjontaa ja toivoa mieluisinta elokuvaa. Nuoret saavat itse päättää elokuvasta, kunhan ikärajojen puitteissa kaikki menee oikein.

Näytetäänkö nuorisokeskuksessa tarpeeksi elokuvia?

Tamperelaiset nuorisokeskukset ovat näyttäneet löytävän sopivan tasapainon elokuvien esittämisen määrässä. Valtaosa, 19 nuorta, pitää määrää sopivana, mutta toisaalta

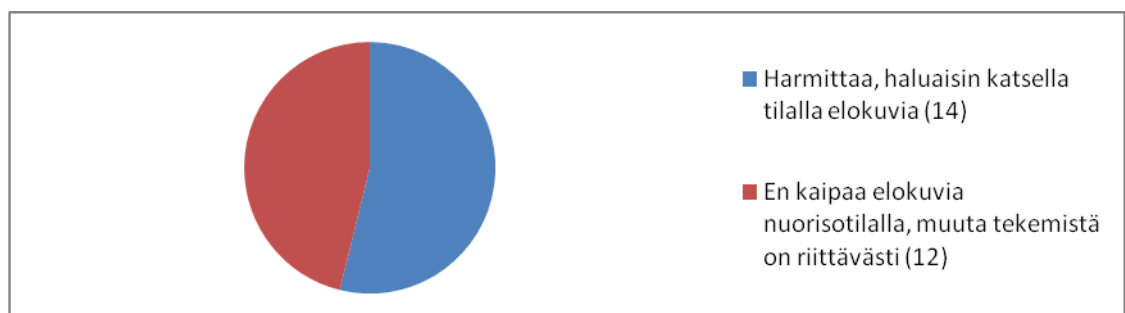
seitsemän haluaisi nähdä enemmän elokuvia. Sen sijaan nuoriso-ohjaajat/työntekijät itse pitävät elokuvien määrää sopivana. Keskimäärin keskuksilla esitetään elokuva kerran kahdessa viikossa, mutta esimerkiksi Lentävänniemessä elokuvia saatetaan katsella useammin. En ihmettele, että nuoret eivät halua vähentää katseltavien elokuvien määrää. Ei vain siksi, että he tykkäävät katsella niitä vaan siksi, että keskuksilla on erilliset huoneet elokuvien katseluun. Jos elokuvien katselu ei jonakin päivänä kiinnosta, voi nuori tehdä jotain muuta toisissa huoneissa.

Nuorilla ei ollut paljoakaan ideoita elokuvailtojen kehittämiseksi. Annalan nuorisokeskuksessa kaivattiin ilmaista tarjoilua, esimerkiksi popcornia. Lisäksi toivottiin, että elokuvaa katsottaessa oltaisiin hiljaisemmin. Koivistonkylän nuorisokeskuksessa toiveissa oli kahden elokuvan esittäminen, joista toisen saisi valita isommat nuoret ja toisen pienemmät. Kahdessa vastauksessa kaivattiin isompaa televisiota ja enemmän istumapaikkoja, esimerkiksi tynnyjä. Kuten Annalassa myös Koivistonkylässä kaivattiin enemmän ruokaa tarjolle, mieluiten ilmaiseksi. Ainoastaan yhdessä vastauksessa vaadittiin parempia elokuvia. Lentävänniemmen nuorisokeskukseen toivottiin lisää elokuvia, mutta toisaalta elokuvailtoja kehuttiin täydellisiksi.

4.4.4 Elokuvien katselu Mikkelin nuorisotaloilla

Mikkelissä elokuvien katselun tutkiminen ei ollut samanlaista kuin Tampereella. Kysymykset tuli laatia toisesta näkökulmasta. Halusinkin tietää kaipaavatko nuoret nuorisotaloilla elokuvia vai onko toimintaa riittävästi muutenkin. Lisäksi kysyin onko elokuvien esittäminen teknisesti ja tilojen puolesta riittävät.

Nuorisotalolla ei ole mahdollisuutta juurikaan katsella elokuvia, mitä ajattelet tästä?

Mikkeliläisten nuorten ajatukset elokuvien esittämisen puutteesta meni kutakuinkin tasan. 26 vastauksesta 14 harmitteli elokuvien puuttumista ja 12 ei kaivannut elokuvia. Nuoret pitivät nuorisokeskusten tiloja ja laitteita riittävinä, sillä peräti 22 vastaajaa 26 oli tyytyväisiä. Vain 4 nuorta kaipasi lisää tilaa. Puitteet elokuvien esittämiseen Mikkelissä olivat niin nuorten kuin nuorisotyöntekijöiden mielestä hyvät.

Elokuvia ei ole esitetty mikkeliläisillä nuorisotaloilla moneen vuoteen ja voidaankin miettiä osaavatko nuoret enää kaivata elokuvia. Pitää toki muistaa, että nuoret eivät ole olleet täysin ilman elokuvia, sillä joka ilta televisiosta tulee elokuvia.

Minua kiinnosti jälkepäin tietään (lokakuussa 2009) Mikkelin nuorisotalojen kuulumisia. Taloillahan alettiin haastattelujen jälkeen katsella luvan kera elokuvia. Antti Hynninen (2009) kertoi sähköpostiviestissään, että nuoret ovat tykänneet leffahetkestä, joita on pidetty suurin piirtein kerran viikossa. Yhteisesti tehty elokuva valinta on kuitenkin osoittanut varsin mahdolliseksi tapahtumaksi. Nuoret ovat valinneet poikkeuksetta komedioita, koska tämä genre miellyttää molempia sukupuolia. Mielenkiintoista Hynnisen viestissä on tieto siitä, että nuoret eivät halua katsella uusia elokuvia talolla. Nuoret haluavat mieluummin katsella kotona uutuuksia pienemmällä kaveriporukalla. Sen sijaan toisella mikkeliläisellä tilalla, nuorisokahvila Starlightissa ei elokuvien esittäminen sujunut niin hyvin. Kari Rantanen (2009) kertoi, että kevättalven aikana hän ei pitänyt kuin yhden elokuvaillan, johon ei tullut porukkaa. Koska kyselyitä näistä illoista ei tullut myöhemminkään (markkinoinnista huolimatta), ei niitä enää järjestetty. Kaikille tiloille elokuvat eivät yrityksestä huolimatta sovi, nuoret pitävät toisenlaisesta toiminnasta mikä on ymmärrettävää.

4.4.5 Nuorisotyöntekijät kertovat elokuvien katselusta

Nuorisotyöntekijät työskentelevät nuorten parissa ja he näkevät nuorten mieltymykset hyvinkin läheltä. Siksi tuntuikin luonnolliselta kysyä miksi nuoret pitävät elokuvien katselusta ja mitä elokuva oikein nuorille merkitsee. Nuorisotyöntekijät valvovat ja osallistuvat elokuvan valintaan ja näin ollen heillä on eturivin tietoa siitä millaisista elokuvista nuoret pitävät. Vastaukset osoittavat, että nuorisotyöntekijät näkevät elokuvan merkityksen monella eri tapaa.

Jarno Koskinen (2009) veikkaa Annalan nuorisokeskuksen nuorten kiinnostuksen elokuvaa kohtaan johtuvan esitettävien elokuvien uutuudesta:

Jotkut on nähnyt sen ja ne pystyy keskusteleen niistä, että ehkä sen kautta joku on kehunut, jotain tiettyä elokuvaa.

Kun nuori on nähnyt uuden elokuvan, jota muut eivät ole nähneet, hän pääsee kertomaan ensimmäisenä mielipiteensä kavereilleen. Tällöin hän voi vaikuttamaan toisten nuorten suhtautumiseen elokuvaan. Nuori voi olla sillä hetkellä ”valokeilassa” ja saada huomioita toisilta nuorilta.

Jari Hällfors (2009) lähestyy kysymystä nuorten luontaisen kiinnostuksen kohteen kautta.

[--] jos ajatellaan nyt esimerkiksi tyttöjä ja poikia, niin kaikki tissielokuvat nykypäivänä. Semmonen missä on ollu huumoria [--] en sano, että alennetaan naisen arvoa, mutta se nainen on seksiobjekti ja miehet on semmosia tyhmiä, jotka siinä seuraa mitä se nainen tekee ja kuka pääsee mihinkin kontaktiin.[--]. Toinen on sitten hyvät komediat, se on yks mikä on mukavaa ja varmasti toimii aina ja kyllä Suomi-elokuva nostaa nyt päätään.

Ei ole yllättävää, että paljas pinta ja seksi ”koukuttavat” nuoria katselemaan elokuvia. Se kuuluu nuoren elämään ja identiteetin etsintään, onhan nuori kypsyvässä aikuisten maailmaan. Toisaalta laadukkaampi elokuva, olisi se sitten minkä tyyppinen tahansa, kiinnostaa nuoria.

Sanna Oksasen (2009) mielestä elokuvan katselussa nuorisokeskuksessa on kyse sosiaalisesta yhdessäolosta.

Nuoria kiehtoo yhdessä oleminen ja se yhdessä kattaminen ja sen jälkeen kommentoiminen ja semmonen kokeminen.

Antti Hynninen (2009) on myös samoilla linjoilla Oksasen kanssa elokuvan tuomasta nuorten yhdessäolosta.

Sit tietysti tommonen leffa, niin itekseen sen kattaminen on nuorillekin tylsää, ne haluaa tehdä sen porukassa, että se on myös tämmönen sosiaalinen juttu myös.

Nuorille yhdessä olo on tärkeää, kuten olen todennut aikaisemmin opinnäytetyössäni. Elokuviin esittäminen nuorituloilla on jatkossakin tärkeä asia, jotta nuoret saavat yhdessä kokea huikeita hetkiä elokuvan parissa.

Jari Hämäläinen (2009) pitää elokuvan katselua ”pakona todellisuudesta, että kyllä ne tommosta viihdettä kaipaa, ainahan ne haluaa idoleita ja samaistumisen kohteita”. Hämäläisen nostama idolimaailma nousee myös **Hynnisen (2009)** haastattelusta.

Kyllä mä lähtisin siitä idolimaailmasta ihan ekana ja nimenomaan siitä, että tytöt hakee, että siellä on komee kundi näyttelemässä ja pojat, että siellä on joku hyvännäköinen misu, sillee se ainakin täällä.

Samoilla linjoilla on **Kari Rantanen (2009)**, joka nostaa esiin elokuvan samaistumisen kohteena, asenteisiin vaikuttajana ja sanoman kantajana.

[--] joku kotimainen niin siinä voidaan sitten samaistua siihen ja löytää semmosta, vaikka sitten no sekä hyvässä että joskus pahassa, että voi muuttua jotkut asenteet ja [--] ihmisillä. Toivottavasti näin, että tajuttaisiin sen leffan kautta joku sanoma mikä siinä elokuvassa on oikein ja sitten niin nuori kelais, että hetkinen, että siinä leffassahan tapahtu tolleen.

Elokuva on niin jännä taiteen muoto sinänsä, siinä on musiikkia ja [--] jos on kiinnostunut jostain vaatteista siinä voi olla jotain muodikkaita vaatteita sitten jo [--] oot kiinnostunut jostain tekniikasta ja siinä on joku uus kännykkä sitten ja mikä saattaa tulla sitten sen tyylinen joltain valmistajalta sitten markkinoille.

5 UUSIA TUULIA NUORISOTILOJEN ELOKUVIEN KATSELUSSA

Elokuviin esittäminen nuorisotiloilla (ainakin Tampereella) on arkipäiväinen, lähes viikoittainen tapa viettää aikaa. Olen edellä opinnäytetyössäni todennut elokuvien katsomisen olevan tärkeää monille nuorille. Elokuviin katsominen voi toki olla ”aivot narikkaan” tyyppistä eli elokuvan sisältö on niin yksinkertaista, yleensä huumoripitoista, että ei tarvitse ajatella yhtään mitään. Suurimmalla osalla elokuvista on kuitenkin monesti joku syvempi sisältö, josta voi ammentaa asioita omaan elämään. Elokuviin avulla voidaan käsitellä rankkojakin aiheita, kuten rasismia, joita ilman elokuvaa voisi olla vaikeaa ymmärtää pelkän keskustelun kautta. Elokuvat voivat myös elävöittää ja rikastuttaa esimerkiksi terveystiedon tunteja. Nuori voi löytää elokuvan hahmoista samanlaisia piirteitä kuin itsestään ja näin ollen ymmärtää omaakin elämäänsä pa-

remmin. Tämä vaatii monesti joko keskustelua ja ääneen pohtimista tai ajatusten paperille kirjoittamista. Tällaista työskentelyä kutsutaan elokuva-analyysiksi.

Haastattelujen yhteydessä kysyin Tampereella ja Mikkelissä nuorilta ja nuorisohjaajilta / nuorisotyöntekijöiltä mitä he ajattelevat elokuva-analyysin käytöstä omalla nuorisotilalla. Mielipiteitä tuli laidasta laitaan, mutta vakuutuin, että kokeilu elokuva-analyysistä on tervetullut. Vanhat käytännöt nuorisotiloilla ovat toki toimivia, mutta ripaus uutta ei tee koskaan pahaa.

5.1 Ennakkoajatuksia elokuva-analyysin käytöstä

Kysymys elokuva-analyysin käytöstä oli haasteellista muotoilla sellaiseksi, että nuoret ymmärtäisivät sen mahdollisimman hyvin. Pyrin tekemään kysymyksen yksinkertaiseksi. Tarkkaan ottaen kysymys kuului näin: ”jos elokuvan katselun jälkeen käytäisiin yhdessä keskustelua elokuvasta, mitä ajatuksia se herättäisi sinussa”? (Liite 1 & 2). Kysymyksen muotoilusta huolimatta muutama nuori kysyi, mitä kysymyksellä tarkoitetaan ja lopulta taisi käydä niin, etteivät kaikki ymmärtäneet kysymystä. Negatiiviset mielipiteet elokuva-analyysistä olivat seuraavanlaisia:

- Se oli sillei aika tylsää, jos kaikkien olis oikein pakko, kun muutenkin kaikkien mielipiteet tulee selville (**Tyttö 16, Tampere**)
- Turhaa, liikaa kakaroiden huutamista (**Poika 16, Tampere**)
- Ei tarvii, koska se on tylsää ja pilaisi elokuvan (**Tyttö 15, Mikkel**)
- Ei hyvä, riittää kun katsotaan elokuva (**Poika, 16, Mikkel**)
- Tulee helposti riitoja, koska ollaan erimieltä (**Tyttö 16, Tampere**)

Elokuvasta keskustelu on toki oman mielipiteen vaihtamista, mutta se on ennen kaikkea oman ajatusmaailman avartamista. Nuorilla näyttää olevan huonoja kokemuksia elokuvan katselun jälkeen tapahtuneesta keskustelusta. Mielipide-erot näyttävät aiheuttavan nuorten keskuudessa huutamista ja riitoja. Voidaankin pohtia miksi nuoret eivät osaa keskustella elokuvan jälkeen? Puuttuuko nuorilta taito keskustella? Toisaalta tämä voi kertoa puutteesta nuorisotilojen elokuvan katselussa. Nuoret toki käyvät keskustelua, mutta nuorisohjaajat voisivat aktiivisemmin avata keskustelua elokuvasta. Elokuvia-analyysin irvikuvana voidaan pitää klassista lausahdusta ”oliko hyvä vai huono elokuva”

Toisaalta nuorilta tuli myös rohkaisevaa ja positiivisia viestejä keskustelun käymisestä: ”Mielenkiintoisia” (**Poika 16, Mikkeli**), ”kiehtova idea” (**Poika 15, Mikkeli**), ”olis ihan hyvä” (**Tyttö, Mikkeli**), ”mukavia” (**Tyttö 15, Mikkeli**), ”Olis tosi jees, kunhan pysytään asiassa (**Tampere**).

Nuorisotyöntekijöiden ajatukset elokuva-analyysin käytöstä nuorisotiloilla elokuvan katselun päätteeksi olivat hyviä ja ne ennakoivat hyvin tulevia kokemuksiani elokuva-analyysin parissa.

Kyllä, ihan hyvä idea itse asiassa. Toki sitten, niin se riippuu niin paljon elokuvasta, että jos on semmonen aivot narikkaan tyyppinen leffa [--] niin riittääkö siitä sit, että meneekö se sit väkipakolla jutteluksi. (**Jarno Koskinen, Tampere**)

Saman huomion toi esille myös nuoret kyselylomakkeeseen. keskustelun laatu riippuu hyvin paljon elokuvasta itsestään: ”Riippuen millainen leffa on ollut” (**Tyttö 16, Tampere**).

Meillä on ollut elokuvia, jossa lähtökohta on ollut, että niistä keskustellaan ja jos sanon, että niitä on kerran-kaks vuodessa niin eihän niitä tarpeeksi ole, että siinä on se ajatus kans, että sitten kun on elokuva, [--] keskustelu vois syvetä / avata sitä elokuvaa paremmin. (**Jari Hällfors, Tampere**)

Vois sanoa, että loistava idea, [--] siitä saattais enemmän irti tai he saisivat enemmän irti, kuin aikuinen ihminen ehkä vähän [--] kypsemillä mielihiteillä, ehkä vähän eri näkövinkkelistä, sitten sitä elokuvaa katsoen. Toisaalta niin sitten vois nimenomaan oikaista jotain, vaikka jos jollakin on jostain vähän väärä käsitys. (**Kari Rantanen, Mikkeli**)

Pidän tätä ajatusta tärkeimpänä elokuva-analyysin käyttöön liittyvänä teemana. Keskustelun jälkeen nuoret osaavat lukea elokuvaa paremmin ”rivien välistä” ja raskaiden teemojen käsittely elokuvan katselun jälkeen ei jätä mitään epäselvyyksiä.

Sen kannalla oon ehottomasti, kun elokuva on ollut Amerikan historiaa luokkaa x tai joku tällänen [--] vähän rankempi pätkä, rasismia tai [--] jotain rankempaa juttua. Mut näistäkin mie tiän, jos pystys vetään yhen kanssa sen keskustelun, silloin se toimis. Toi ryhmäjuttu, niin varsinkin pojilla kyllä niin läskiks se homma, että ei siitä mitään järkevää palautetta sai keskusteluun, toisaalta se vois ajatuksia siitä huolimatta herättää. (**Antti Hynninen, Mikkeli**)

Meijän nuoret on hirveen innokkaita jutteleen, [--] ei kaikki elokuvan jälkeen, mutta aina joku porukka kommentoi jollain tavalla ja aina sitten jäädään vielä jutteleen minkälainen oli ja tykkäsitkö ja olipas tyhmä kun meni näin ja näin ja näin. (**Sanna Oksanen, Tampere**)

Elokuva-analyysin onnistuminen on riippuvainen monista seikoista. Kaikille keskustelu elokuvan jälkeen ei sovi, kaikkia ei se kiinnosta tai toisaalta nuoret haluavat keskenään vaihtaa mielipiteitä eikä siinä tarvita aikuisen läsnäoloa.

5.2 Elokuva-analyysi

Elokuva-analyysi on yksi osa-alue elokuvakasvatuksessa. Elokuva-analyysiä on hyvin monen tyyppistä, riippuen siitä mitä elokuvasta analysoidaan. Näräsen (1999, 93 - 94) mukaan elokuva-analyysiä on kahdenlaista; elokuva voi olla analyysin kohteena yhteiskunnallisen elokuvakritiikin hengessä tai toisaalta näkökulma voi keskittyä elokuvailmaisun esteettiseen, taiteelliseen ja tekniseen analyysiin. Ensimmäisessä vaihtoehdossa elokuvia analysoimalla tutkitaan niiden sisältämiä arvoja ja asenteita, myyttejä ja stereotyyppioita ja ennakkoluuloja sekä haetaan erilaisia tutkintakehyksiä. Jälkimmäinen on lähinnä elokuvan tekstuaalista analyysiä, yksittäisten kohteiden lähilukua. Näämä kaksi analyysityyppiä ei Näräsen mielestä kuitenkaan ole toistensa vastakohtia vaan pikemminkin toisiaan täydentäviä näkökulmia. Esteettinen analyysi jää helposti muodolliseksi ja epäkiinnostavaksi, ellei samalla pohdita mitä elokuva haluaa sanoa ja mikä on sen uutuusarvo taiteen ja kulttuurin merkityksen kentällä. Toisaalta yhteiskunnallinen analyysi jää retorisesti heikoksi, jollei se pysty kuvailemaan ja erittelemään niitä eettisiä ja kerronnallisia keinoja, joilla elokuvassa luodaan väitettyjä merkityksiä.

Näräsen elokuva-analyysi on suunnattu luokkaopetukseen, eikä erilaisen aikarakenteen takia ole suoraan sovellettavissa nuorisotiloille. Kouluissa elokuva-analyysiä voidaan käyttää kaikkien oppiaineiden yhteydessä. Esimerkiksi ruotsalaisen fysiikanopettajan Jan Bromarderin mielestä monet elokuvat tarjoavat hyvän mahdollisuuden analysoida sekä mahdollisia, että mahdottomia fysiikkaan liittyviä tapahtumia. Elokuvien avulla voidaan käsitellä ympäristökysymyksiä ja eettisiä ongelmia. Opiskelijoille annetaan mahdollisuus soveltaa fysiikkaa käytännössä arkipäiväisissä tilanteissa. (Olson & Boreson 2004, 85.)

Nuoren ollessa ”koukussa” johonkin tv-sarjaan kyseisellä mediatuotteella on mitä ilmeisimmin hänen psyykelleen tärkeä merkitys. Vanhempien on tunnetusti vaikea saada kontaktia murrosikäiseen nuoreen. Herättämällä keskustelua tai kyselemällä tämän suosikkisarjasta on usein mahdollista saada nuori avautumaan ja puhumaankin ongelmistaan. (Hietala 2007, 130 - 131.) Tätä samaa voidaan soveltaa myös nuorisotiloilla. Nuorisotyöntekijä voi kysellä nuoren lempielokuvasta ja syistä mikä elokuvassa nuorta kiinnostaa. Nuori voidaan saada näin avautumaan ongelmistaan ja huolet nuoren harteilta saadaan vähemmäksi.

Nääräsen (1999, 95) mukaan elokuvakokemukset mielikuvien ja tunteiden tasolla voivat olla yhtä vaikuttavia kuin omat muistot. Näin ollen elokuvat eivät esitä todellisuutta, samaan tapaan kuin haaveet voivat vaikuttaa ihmisen ratkaisuihin todellisessa elämässä. Nääräsen mielestä elokuva on ehdottoman keinotekoinen tuote, mutta toisaalta sen kuvaamia emootioita tulkitaan suhteessa katsojan omaan realistiseen todellisuuteen, joka korostuu sekä omista kokemuksista maailmassa että muista elokuvakokemuksista. Elokuva ei pidetä tietenkään totena vaan, että sen käsittelemiä tunteita tulkitaan emotionaalisen uskottavuuden kriteerein.

”Mediakasvatuksella voidaan monella tapaa tukea nuorten identiteettityötä, vahvistaa suhdetta itseen ja muihin sekä edesauttaa nuorta hahmottamaan itsensä osana maailmaa. Koska mediakasvatus ei ole vahvasti juurtunut suomalaiseen koulutusjärjestelmään, on myös koulun ulkopuolella toteutetulla mediakasvatuksella merkittävä tehtävä identiteettityön sekä nuorten kasvun – suhteessa itseen ja muihin – tukemiseen ” (Sintonen 2008, 134.) Nuorisotilojen mediakasvatusta pitäisi vahvistaa lisää, koska siitä nähty olevan niin paljon hyötyä nuorille. Vanhojen käytäntöjen muuttaminen ja uusien tuominen tilalle on kuitenkin vaikeaa niin ohjaajille kuin nuorillekin.

5.2.1 Pilottikokeilu ”Lentsussa”

Aloitin ammatillisen kasvun syventävän harjoittelun Tampereen kaupungin nuorisopalveluissa elokuun kymmenentenä 2009. Ajatuksena oli harjoittelun aikana (kahdeksan viikkoa) laatia ja toteuttaa elokuva-analyysikonaisuus Lentävänniemen nuorisokeskuksen nuorille eli ”Lentsun klubille”. Harjoittelun alettua oli selvää, että harjoittelijana ja nuorille uutena ihmisenä elokuva-analyysin toteuttaminen olisi haastavaa.

Nuorilla meni oma aikansa, jotta he luottivat minuun ja minulla meni oma aika, että opin ”käsitlemään” nuoria. Nuorisokeskuksessa nuorilla on tavallaan omat kuviot, joihin nuorisotyöntekijä hyväksytään vasta ajan saatossa mukaan.

Lähdin epävarmasta olosta huolimatta suunnittelemaan kokonaisuutta heti harjoittelun alussa. Harjoitteluni oppimistavoitteiden takia kiersin useammalla keskuksella ja työskentelin nuorisopalveluiden hallinnossakin. Tämä vaikutti siihen, etten pystynyt keskittymään projektiin ja Lentävänniemen nuoriin kunnolla kuin olin toivonut.

Päätin aloittaa projektin valitsemalla itse elokuvan, jotta nopeuttaisin prosessia. Helmikuussa 2009 tehdyssä Koivistonkylän nuorisokeskuksen nuoriso-ohjaaja Jari Hällforsin haastattelussa nousi esille, että pohjoismaalaiset elokuvat jäävät paitsioon nuorisokeskuksen elokuvailloissa: ”Pieniä [elokuvia] jää paljon näkemättä sen takia, että ne ei ikänä saavuta sitä suurta levitystä”. Päädyin ruotsalaiseen vuonna 2005 valmistuneeseen elokuvaan *Masjävlar – takaisin maalle*. Elokuva kertoo kolmesta sisaruksesta, erityisesti nuorimmaisesta Miasta, joka on tulossa pitkästä aikaa käymään synnyinseudullaan isänsä 70-vuotis syntymäpäiville. Elokuva-analyysissä oli tarkoituksena keskustella elokuvan kahdesta pääteemasta: muuttamisesta ja sisarten välisistä ristiriidoista. Apuna käytin Koulukino ry:n oppimateriaaleja kyseisestä elokuvasta (Koulukino 2008).

Projektin osallistujia miettiessä halusin etsiä nuoria koululta. Nuorisotilan ja koulun välinen yhteistyö on tärkeää, koska nuorisotyössä tuetaan koulun ja kodin kasvatustehtävää (Kylmäkoski 2006, 7). Samaa mieltä on Cedeflöf (2007, 207), joka kuitenkin huomauttaa, että yhteistyö vaihtelee hyvin vähäisestä vakiintuneisiin yhteistyökäytäntöihin. Lähetin nuorisokeskuksen lähellä oleville Lielahden koulun opettajille sähköpostilla ilmoituksen, että 3.9.2009 Lentävänniemen nuorisokeskuksella katsellaan elokuvaa ja tämän jälkeen siitä keskustellaan. Yhdeltäkään opettajalta ei kuulunut mitään vastausta, joten ajattelin kysellä nuorisokeskuksella käyviltä nuorilta kiinnostaisiko projektiin osallistuminen. Nuorista varmaan tuntui, että olen sitomassa heitä pakko-paitaan, kun kerroin että elokuvan katselun jälkeen käytäisiin vielä keskustelua elokuvasta ja aikaa menisi ainakin kaksi tuntia. Nuorisokeskus on ”isommille” nuorille auki kolme ja puoli tuntia, joten lähes koko aika olisi mennyt kyseisen elokuvan parissa. Lopulta kävi niin, että kyseistä elokuvaa ei koskaan katseltu eikä analyysiä käyty.

Omassa toiminnassakin on paljon kehitettävää. Olisin voinut markkinoida elokuva-analyysia aikaisemmin, mahdollisesti unohtaa koulun ensimmäisessä kokeilussa, ja keskittyä pelkästään nuorisokeskuksen nuoriin.

Kun viimeiset kaksi viikkoa harjoittelusta alkoi, oli aika yrittää kokeilua uudelleen, uudelta pohjalta. Nuorisokeskuksella oli tulossa ”seiskojen ilta” 2.10.2009, jolloin keskuksessa olisi mahdollisesti paljon uusia nuoria ja siis potentiaalisia nuoria elokuva-analyysikokeiluun. Päätin etukäteen miettiä elokuvia, jotka voisivat kiinnostaa 13-vuotiaita nuoria. Tästä listasta kolme tyttöä valitsi suomalaisen elokuvan *Kielletty hedelmä* (2009). Näiden kolmen kanssa sovittiin päivä ja kellonaika. Seiskojen illassa muutamaa päivää myöhemmin markkinoin kyseistä päivää ja muutamat muut lupautuivat myös tulemaan.

Valmistuin elokuvailtaan katselemalla elokuvan muutamaan kertaan ja miettimällä elokuvan sisältöä. Mitä kysymyksiä esittäisin nuorille tästä elokuvasta? Mitkä teemat ovat tärkeitä nostaa esiin? Suurena apuna olivat jälleen Koulukinon materiaalit (koulukino 2009). 7.10.2009 elokuvaa tuli katsomaan kaksi 13-vuotiasta tyttöä. Yksi tytöistä ilmoitti, ettei pääse tulemaan. Muutama nuori olisi halunnut tulla katselemaan elokuvan, mutta koska heitä ei kiinnostanut keskustelu, en antanut heidän osallistua ollenkaan.

5.2.2 Kokemuksia ja tuloksia

Elokuva-analyysin kautta nuoret voivat käsitellä vaikeita tai arkoja aiheita. *Kielletty hedelmä* elokuvassa esiintyvien teemojen (esimerkiksi alkoholi, seksuaalisuus) kautta voidaan käydä keskustelua nuorten omista kokemuksista. Nämä teemat tuntuivat ensimmäiseksi analyysikokeiluksi liian arkaluontoisilta ja mielestäni minun olisi pitänyt tuntea nuoret paremmin. Tietynlainen molemminpuolinen luottamus ohjaajan ja nuorten välillä tulee olla, jotta arkoja teemoja voitaisiin käsitellä. Tältä osin tämä kokeilu ei ehkä saavuttanut sitä pistettä, johon elokuva-analyysillä voidaan nuorisotiloilla päästä. Mutta näiden kahden tytön kokemuksen mukaan he olivat tyytyväisiä, että keskustelua käytiin. Heille aukesi tämän keskustelun kautta joitakin teemoja, jotka ilman keskustelua olisi jäänyt epäselväksi.

Ennen elokuvan katselun aloittamista pyysin tyttöjä miettimään mitä he tietävät lestadiolaisuudesta. Ensimmäiseksi puhuimme tästä herätysliikkeestä. Toinen tytöistä kertoi tutustaan, jonka lestadiolaiskodissa ei saanut katsella televisiota ja tämä tuttu kävi salaa katselemassa televisiota tämän tytön luona. Tämän jälkeen keskustelu siirtyi elokuvan nimen *Kielletty hedelmä* pohtimiseen. Tytöt pitivät nimeä outona eivätkä tykänneet siitä. Se ei heidän mielestään kertonut elokuvan juonesta riittävästi. Kerroin nimen viittaavan raamatun tapahtumiin, mutta kielletty hedelmä voi viitata myös elokuvassa esiintyvään omenasiideriin. Elokuvan toinen päähenkilö, Maria maistoi lestadiolaisilta kiellettyä, alkoholipitoista juomaa. Lisäksi pohdimme pitääkö aina tehdä niin kuin kaverit tekee. Keskusteluun osallistuneet tytöt kertoivat, että varsin usein toisten nuorten mielipiteet vaikuttavat omiin päätöksiin. Koska tytöt nostivat esimerkiksi vaatteiden hankkimisen, en kokenut tarpeellisena puhua esimerkiksi alkoholikeiluista.

Kokeiluni elokuva-analyysin käytöstä nuorisotilatoimissa oli varsin pieni, mutta kaikesta huolimatta ajatuksia herättävä. Kaiken lähtökohta on hyvä elokuva, jonka nuoret ovat itse saaneet valita tai nuorisotyöntekijä löytää riittävästi nuoria kiinnostavan elokuvan. Elokuvaa-analyysin pitäminen on ongelmallista ajanpuutteen takia. Elokuvaa itsessään vie hieman sen kestosta riippuen puolestatoista kahteen tuntia, jonka jälkeen käydään keskustelua useita minutteja. Käytännössä kolmen ja puolen tunnin aika menee tähän. Lisää ongelmia aiheuttaa se, että ohjaajan ja elokuva-analyysiä organisoivan tuli olla hyvin perillä elokuvan tapahtumista. Käytännössä se tarkoittaisi, että ohjaaja olisi katsonut elokuvan etukäteen, niin kuin minä tein omassa kokeilussani. Käytännössä tämä ei kuitenkaan ole mahdollista, ellei ohjaaja ole todella aktiivinen elokuvissa kävijä ja elokuvien katselija.

Jos vertaillaan koulussa ja nuorisotilalla tehtävää elokuva-analyysiä, on koulussa sitä huomattavasti luontevampaa toteuttaa. Kouluopinnot ovat pakollisia, mutta nuorisotilalla nuoret viettävät vapaa-aikaansa. Koulussa pystytään jaksottamaan analyysi ennakotehtäviksi ja katselun jälkeen voidaan antaa kotitehtäviä. Tämän tyyppinen käytäntö on mahdotonta nuorisotiloilla.

Tämän kokeilun pohjalta voin sanoa, että perinteinen elokuvakerho voisi olla paras keino toteuttaa elokuva-analyysiä. Näin toiminnassa olisi mukana nuoria, jotka ovat

asiasta oikeasti kiinnostuneita. Useamman tapaamisen jälkeen nuorisotyöntekijä tulevat nuorille yhä tutummaksi ja läheisemmäksi, jolloin luottamus kasvaa ja elokuva-analyysin tarkoitus aukeaa. Nuoret uskaltavat avata omia ajatuksiaan yhä enemmän.

6 POHDINTA

Opinnäytetyön tekeminen elokuvan roolista nuorten elämässä ja nuorisotilan arjessa oli antoisa, mutta toisaalta haasteellinen kokemus. Tutkimuksen sisältämien monien teemojen takia jouduin monesti miettimään onkohan tässä muka kaikki tutkimus mitä on kirjoitettu. Jälkeenpäin mietin, että ehkä vielä muutama ”kiven kolo” olisi pitänyt vielä tarkistaa, jotta tutkimuksen teoriasta olisi tullut vieläkin syvempi. Opinnäytetyötä tehdessä pääsin näkemään monenlaisia paikkoja ja ihmisiä tehdessäni haastatteluita ja kyselyyn vastasi runsas joukko nuoria kahdessa eri kaupungissa. Tutkimuskysymykset olivat realistiset ja sain niihin vastaukset. Elokuva merkitsee osalle nuorista paljon, mutta kaikki nuoret eivät runsaasta elokuvien katselusta huolimatta pidä elokuvaa merkittävänä. Oli mielenkiintoista huomata kuinka tärkeä osa nuoruutta voikaan kaverisuhteet olla. Kun elokuvan Harrastaja kokee elokuvan lumoavan tunteen yksin elokuvateatterissa (vaikkei fyysisesti olisikaan yksin), voi nuorista koostuva kaveriporukka kokea yhdessä jotain mieleenpainuvaa ihan tavallisissa kotiooloissa. On hienoa ajatella, että yksi taiteenlaji voi vaikuttaa meihin ihmisiin niin voimakkaasti ja merkittävästi.

Opinnäytetyötä tehdessä opin, että elokuvamaailma on samalla kertaa hyvinkin kiehtova ja koukuttava että ristiriitainen ja vaativa. Elävä kuva vangitsee luonteellaan meitä kaikkia ihmisiä, erityisesti nuoret kokevat sen tärkeänä osana elämäänsä. Samalla jouduin pohtimaan kuinka erilaiset mielipiteet ihmisillä voikaan olla lupakäytännöstä. Tekijänoikeus nousi yllättävän suureen rooliin opinnäytetyössäni, vaikka se alun perin ei ollut tarkoitus. Asian selvittäminen oli vaikeaa, joskus jopa pelottavaa, koska mikkeliläisten mielestä Tampereen toiminta on laitonta ja jos he ovat valmiit esittämään ilman lupia elokuvia ja maksavat sakot, ”niin ei siinä mitään”. Keväällä ajattelin, että voisiko esiin tulleista tiedoista olla jotain haittaa kaupunkien toimintaan. Kun kuulin lakimiehen kommentin asiaan, sain huokaista helpotuksesta. En ollut tehnyt mitään väärää, olin vain sattumalta ajautunut aiheen pariin, jossa ihmiset ovat täysin eri mieltä aiheesta. Tässä kohtaa herää kysymys kuinka moni nuorisotilalla työskentelevä tuntee tekijänoikeuslakia? Mietin myös mitä itse tekisin jatkossa, jos suunnittelisin elokuvien

esittämistä tiloilla. Tästä teemasta voisi hyvinkin jatkaa tutkimusta ja pohtia kuinka saataisiin yleispätevä ohje yhteiskunnan tasolle. Nuorisotoimia ja kuntien nuorisotiloja varten voisi tehdä myös oppaan tekijänoikeusasioista. Mielestäni keskustelua elokuvien esittämisestä nuorisotiloilla pitäisi nostaa. Luulisi, että runsaampi kilpailu luvanmyöntäjien kesken voisi laskea myös lupien hintaa.

Opinnäytetyössäni vertailin Tampereen ja Mikkelin kaupungin nuorisotilojen elokuvien esittämistä. Nämä kaupungit ovat varsin isoja ja resurssit ovat erilaiset kuin pienissä kunnissa. Olisi mielenkiintoista tutkia pienten kuntien tilannetta. Pystyykö pieni kunta maksamaan lupia vai katsellaanko ilman? Onko pienillä kunnilla taulutelevisiot ja videotykit? Mietin kuinka paljon elokuvien katselumäärät olisivat muuttuneet, jos olisikin tehnyt kyselyn jossakin pienemmässä kunnassa. Näillä paikkakunnilla nuoret eivät pääse pitkien välimatkojen takia elokuvaan ja lähimpään videovuokraamoonkin saattaa olla mahdotonta päästä riittävän usein. Näissä paikoissa elokuvien esittäminen ei välttämättä ole arkinen kokemus vaan vain harvoin tapahtuva erityistapahtuma.

Aluksi elokuva-analyysi sanana oli itselleni varsin haastavaa ymmärtää ja ymmärtää, että osalle nuorista se voi olla vieläkin vaikeampaa. Kertoessani nuorille elokuva-analyysistä puhuin monesti keskustelusta elokuvan jälkeen. Sitähän se suurimmaksi osaksi nuorisotiloilla elokuva-analyysi on, mutta pelkästä keskustelusta puhuttaessa nuoret eivät välttämättä saa kiinni ideasta. Mikä voisi olla korvaava sana elokuva-analyysille?

Elokuva-analyysin järjestäminen nuorisotiloilla olisi tärkeää, mutta sen soveltaminen vaatii nuorisotyöntekijältä ehkä turhankin paljon työtä. Ennen kaikkia se vaatisi mielestäni nuorisotyöntekijöiden systemaattista koulutusta. Minulla ei ollut juurikaan tietoa elokuva-analyysistä tai elokuvakasvatuksesta, kun lähdin miettimään kokeilua nuorisotilalle. Kirjallisuuden ja tutkimusten etsiminen oli haastavaa ja jouduin soveltamaan ja miettimään mikä oikeastaan sopiikaan nuorisotilalle. Sodankylässä järjestettiin muutama vuosi sitten opettajille Kamerakynä -projekti. Ensimmäisessä vaiheessa projektia oli luentoja, työpajoja ja elokuvaesityksiä, joiden avulla perehdyttiin elokuva-analyysiin, elokuvan historiaan ja elokuvan tekemisen eri osa-alueisiin. Toisessa vaiheessa opettajille pidettiin työpajoja, joissa elokuvaa ja videoita opittiin käyttämään

tiedonvälityksen ja havainnoin välineenä. (Teräväinen 2007, 34.) Koulutus ammatti-
korkeakoulun puolella olisi myös tärkeää. Yhteisöpedagogin ammattiin opiskellessa
olemme tutustuneet erilaisiin pedagogioihin, miksei mukana voisi olla myös elokuva-
kasvatusta tai laajempaa mediakasvatusta. Esimerkiksi kaupungin nuorisotyöntekijää
arvostetaan enemmän, jos hänellä on taitoja, joita muilla ei ole.

Nuorille voisi järjestää myös mahdollisuuden päästä katselemaan klassikkoelokuvia,
jotka voisivat muuten jäädä nuorilta näkemättä. Tästä esimerkkinä on Ihmefilmi –
projekti, joka on elokuvakasvatushanke. Se tutustuttaa yläaste- ja lukioikäisiä nuoria
klassikkoelokuvaan ympäri Suomea syksyn 2009 aikana (Ihmefilmi 2009.) Suomen
elokuvakasvatusta voidaan mielestäni pitää varsin pienenä verrattuna mitä esimerkiksi
Ranskassa tapahtuu. Siellä kulttuuriministeriö rahoittaa vuosittain kolmen elokuvan
filmikopiot koko maan kattavaan jakeluun ja asiantuntijoiden kirjoittamaan opaskirja-
sen liittyen kuhunkin filmiin. Oppilaat pääsevät myös festivaaleille kohtaaman eloku-
van lisäksi alan ammattilaisia sekä keskustelemaan muiden koululaisten kanssa.
(Kukkola 2004, 51.) Kaiken lähtökohta on se mitä tapahtuu yhteiskunnan huipulla.
Pieni kunta tai vähän isompikaan ei pysty yksistään lisäämään elokuvan näkyvyyttä
nuorille Suomessa. Elokuvan arvoa tulisi jatkossa nostaa yhä enemmän, jotta tulevat
sukupolvet eivät jäisi paitsi hienoista elokuvanautinnoista.

LÄHTEET

Alvesalo, Anne & Santtila Pekka 2004. Pahat pojat – elokuva ja rikollisuus. : "saanu ehkä vähän ideaa, mut omaa päätä sitä kummiski käyttää" Espoo: Poliisiammattikorkeakoulu.

Burton, Grame 2005. Media and society. Critical perspectives. Maidenhead: Open University Press.

Cederlöf, Petri 2007. Nuorisotoimet rakennemuutoksen kynnyksellä. Selvitys kunnallisen nuorisotoimen asemasta ja haasteista kunta- ja palvelurakenteen uudistuksessa, sekä Humanistisen ammattikorkeakoulun tutkimus- ja kehitystyöstä. Helsinki: Humanistinen ammattikorkeakoulu.

Edginton, Christopher, Kowalski, Cristopher & Randal, Steven 2005. Youth work. Emerging perspectives in youth development. Champaign: Sagamore.

Eskola, Jari & Suoranta, Juha 1998. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Tampere: Vastapaino.

Gretshel, Anu 2008. Nuori – ei asiakkaaksi, vaan vaikuttamaan nuorisotyönkeinoin. Teoksessa Hoikkala, Tommi & Sell, Anna (toim.). Nuorisotyötä on tehtävä. Menetelmien perustat, rajat ja mahdollisuudet. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto. 243 - 262.

Harenko, Kristiina, Niiranen, Valtteri & Tarkela, Pekka 2006. Tekijänoikeus – kommentaari ja käsikirja. Helsinki: WSOYpro.

Heikkilä, Tarja 2008. Tilastollinen tutkimus. Helsinki: Edita.

Henriksson, Annika & Niiniranta, Tuula, 2009. Koulukinon oppimateriaali: Kielletty hedelmä. Pdf-dokumentti. <http://www.koulukino.fi/uploads/material/Kielletty.pdf>. Päivitetty 24.2.2009. Luettu 1.10.2009.

Hietala, Veijo 2002. Lapset, nuoret ja elävän kuvan lumo. Teoksessa Sara Sintonen Median sylissä (toim.). Kirjoituksia lasten mediakasvatuksesta. Helsinki: Finn lectura, 82 - 88.

Hietala, Veijo 2007. Media ja suuret tunteet. Johdatusta 2000-luvun uusromantiikkaan. Helsinki: BTJ Finland.

Hynninen, Antti 2009. Sähköpostiviesti. 28.10.2009.

Ihmeilmi 2009. www-sivut. <http://www.ihmeilmi.fi/> Ei päivitystietoja. Luettu 29.10.2009.

Kananen, Jorma 2008. Kvantti. Kvantitatiivinen tutkimus alusta loppuun. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Karttunen, Sari & Ekholm, Jukka 2009. Kulttuuritilasto 2007. Helsinki: Tilastokeskus.

Kemppinen, Pertti 1999. Nuoriso 2000. Nuorisotyön käsikirja. Kustannusvalmennus P. & K. Oy.

Kiesiläinen, Ismo 2008. Elokuvantekijöitä ei ole näkynyt. Peili 1. Lasten ja nuorten mediakulttuurin lehti. 30 – 31.

Kohvakka, Rauli 2005. Elokuvien katsomisen muutokset 1980- ja 1990-luvuilla. Teoksessa Liikkanen, Mirja, Hanifi, Riitta & Hannula, Ulla (toim.) Yksilöllisiä valintoja, kulttuurien pysyvyyttä. Vapaa-ajan muutokset 1981–2002. Helsinki: Tilastokeskus, 51 - 64.

Kukkola, Kaisa 2004. Elokuvaan kasvaminen Alain Bergailan mukaan. Filmihullu 4. 51 - 52.

Kulman, Sarah 2009. Sähköpostiviesti. 17.3.2009. Tuotos Ry.

Kurikka, Päivi 1999. Perustietoa nuorisotoimesta. Helsinki: Suomen kuntaliitto.

Kurunmäki, Kimmo 2007. Vertailu. Teoksessa Laine, Markus, Bamberg, Jarkko & Jokinen, Pekka (toim.) Tapaustutkimuksen taito. Helsinki: Gaudeamus.

Kylmäkoski, Merja 2006. Näkökulmia nuorten tilankäyttöön. Teoksessa Kylmäkoski, Merja, Lind, Hintikka, Timo & Aittola, Tapio (toim.) Nuorten tilat. Helsinki: Humanistinen ammattikorkeakoulu, 6 - 21.

Kylmäkoski, Merja 2007. Eteinen, vessa, keittokomero ja huone – niistä on nuorisotilat tehty. Hoikkala, Tommi & Sell, Anna (toim.) Nuorisotyötä on tehtävä. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto, 393 - 409.

Kytömäki, Juha 1999. Täytyy katsoa, jos saa katsoa. Sosiaalipsykologisia näkemyksiä varhaisnuorten televisiokokemuksiin. Helsinki: Helsingin yliopiston sosiaalipsykologian laitos.

Laine, Markus, Bamberg, Jarkko & Jokinen, Pekka 2007. Tapaustutkimuksen taito. Helsinki : Gaudeamus.

Laukkanen, Jukka 1988. Elokuvan ja television merkitys nuorille. Tiivistelmä. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto.

Lehtosaari, Pekka 2008. Lehtosaari: häirikkö. Episodi 2, 98.

Lehtosaari, Pekka 2008. Lehtosaari: elämä on. Episodi 4, 98.

Lehtosaari, Pekka 2008. Lehtosaari: täydellinen maailma. Episodi 7, 98.

Liikkanen, Mirja 2005. Yleisöinä – kodin ulkopuolella ja kotona. Teoksessa Liikkanen, Mirja, Hanifi, Riitta & Hannula, Ulla (toim.) Yksilöllisiä valintoja, kulttuurien pysyvyyttä. Vapaa-ajan muutokset 1981–2002. Helsinki: Tilastokeskus, 67 - 100.

Luukka, Minna-Riitta, Hujanen, Jaana, Lokka, Antti, Modinos, Tuija, Pietikäinen, Sari & Suominen, Annikka 2001. Media nuorten arjessa. 13–19-vuotiaiden nuorten media-käytöt vuosituhannen vaihteessa. Jyväskylä: Solki.

Miettinen, Satu 1987. Televisio ja elokuva ammattikouluikäisen nuoren maailmankuvan muovaajana. Hämeenlinna: Ammattikoulujen Hämeenlinnan opettajaopisto.

Mustonen, Anu 2001. Mediapsykologia. Helsinki: WSOY.

Mäkipää, Pekka 2000. Elokvaterapiasta eli elävän kuvan hoidollisesta käytöstä. Teoksessa Heikkilä, Tuula, Paloheimo, Leena & Taipale, Ilkka (toim.) Mieli ja taide. Helsinki: Mielenterveyden keskusliitto, 43 - 55.

Mäkipää, Pekka 1996. Elokvaterapiasta eli elävän kuvan hoidollisesta käytöstä. Anjalankoski: Kuumaa.

Mänki, Laura 1996. Play it again, Sam! Videoelokuvan katselutilanne. Teoksessa Eeva-Liisa Kinnunen, Kaarina Koski, Rikka Penttilä & Pietilä, Minttu (toim.) Vitsistä videoon. Uusia kirjoituksia nykyperinteestä. Helsinki: SKS. 245 – 262.

Niinistö, Hanna & Ruhala, Anu (toim.) 2006. Mediametkaa! Mediakasvattajan käsikirja kaikilla mausteilla. Helsinki: BTJ Kirjastopalvelu Oy, 51 – 59.

Niklander, Katrine & Puura-Castén, Anna-Liisa 2008. Koulukinon oppimateriaali: Takaisin maalle – Masjävlar. Pdf-dokumentti.
http://www.koulukino.fi/uploads/material/takaisin_maalle_5.7.08.pdf. Päivitetty 5.7.2008. Luettu 28.8.2009.

Näränen, Pentti 1999. Elokuva-analyysi luokkaopetuksessa. Teoksessa Kotilainen, Sirkku, Hankala, Mari & Kivikuru, Ullamaija (toim.) Mediakasvatus. Helsinki: Edita. 93 – 106.

Olson, Kristin & Boreson, Cecilia 2004. Medieresor om för pedagoger. Stockholm: Sveriges utbildningsradio (UR) i samarbete med Myndigheten för skolutveckling och Svenska filminstitutet.

Perämaa, Juha 2009. Sähköpostiviesti. 30.9.2009. Tampereen kaupungin konsernihallinto.

Po1nt-info 2009. www-sivu. <http://www.po1nt.fi/pointinfo/POINT-MIKKELI/nuorisotilat.html> Päivitetty 11.2.2009. Luettu 28.10.2009.

Poroila, Heikki 2006. Tekijänoikeus ja kirjastot. Tietoverkkojen maailmassa. Helsinki: BJT Kirjastopalvelu Oy.

Rantanen, Kari 2009. Sähköpostiviesti. 2.11.2009.

Saarinen, Mikael 2006. Leffaterapiaa: tunneälyä ja itseluottamusta kotisohvalta. Helsinki: Kirjapaja.

Salasuo, Mikko 2006. Atomisoitunut sukupolvi. Pääkaupunkiseudun nuorisokulttuurinen maisema ja nuorisotyönhaasteita 2000-luvun alussa. Helsinki: Helsingin kaupungin tietokeskus.

Salmivalli, Christina 2005. Kaverien kanssa. vertaissuhteet ja sosiaalinen kehitys. Keuruu: PS-kustannus

Sihvonen, Jukka 1989. Liekehtivät nalleverhot. Esseitä televisio- ja elokuvakasvatuksesta. Helsinki: Like-kustannus.

Sintonen, Sara 2008. Mediakasvatus kulttuurista identiteettityötä tukemassa. Teoksessa Karpinen, Seija, Inkeri, Ruokonen & Uusikylä, Kari. Nuoret ja taide – ilolla ja innolla, uhmalla ja uholla: kirjoituksia murrosikäisten taito- ja taidekasvatuksesta. Helsinki : Finn Lectura, 134 - 141.

Suomen elokuvasäätiö 2008. Kotimaisen elokuva yhteisön-tutkimus 2008. www-dokumentti.

<http://www.ses.fi/dokumentit/Kotimaisen%20elokuvan%20yleis%C3%B6t%20tutkimus.pdf>. Ei päivytystietoja. Luettu 29.7.2009.

Valtion elokuvatarkastamo 2009. Elokuvat. www-dokumentti.

<http://www.vet.fi/elokuvat.php>. Päivitetty 30.6.2009. Luettu 7.8.2009.

Vilka, Hanna 2005. Tutki ja kehitä. Helsinki: Tammi

Teräväinen, Anne 2007. Kirjoitetaan kameralla, kynäillään elokuvalla. Peili 3, 34 – 35.

Toivanen, Johanna 2009. Ensi vuosi kiristää perusopetusta ja Tampere-lisää. www-sivu. <http://www.tampere.fi/tampereinfo/ajankohtaista/5k2s8bNYq.html>. Päivitetty 25.09.2009. Luettu 28.10.2009.

Tuomi, Jouni & Sarajärvi, Anneli 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Tammi.

Zacheus, Tuomas 2008. Suomalaiset ja vapaa-aika. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietarkisto, Tampereen yliopisto.

Haastattelut

Tampere

- Jarmo Koskinen ja Jussi Salonen, Annalan nuorisokeskus, eteläinen alue 7.2.2009. Kesto: 0:19:09
- Jari Hällfors, Koivistonkylän nuorisokeskus, läntinen alue 8.2.2009. Kesto: 0:23:53
- Sanna Oksanen, Lentävänniemen nuorisokeskus, läntinen alue 9.2.2009. Kesto: 0:16:12

Mikkeli

- Jari Hämäläinen, Nuorisotalo, vanha Rantakylän Teurastamo 16.2.2009. Kesto: 0:11:42
- Kari Rantanen, Nuorisokahvila Starlight 17.2.2009. Kesto: 0:28:15
- Antti Hynninen, Kattilasillan nuorisotalo 17.2.2009. Kesto: 0:22:57

LIITE 1 (1)**Kyselylomake:****Ikä:****Sukupuoli:**Valitse yksi vaihtoehto joka kohdasta:**1. Kuinka usein katselet elokuvia?**

- Lähes päivittäin
- Kerran viikossa
- Kerran kahdessa viikossa
- Kerran kuukaudessa
- Muutaman kerran vuodessa
- En katsele ollenkaan elokuvia

2. Missä katselet elokuvia mieluiten?

- Kotona
- Nuorisokeskuksessa
- Elokuvateatterissa
- Kaverilla
- Muualla, missä? _____

3. Kenen kanssa katselet mieluiten elokuvia?

- Kavereiden
- Perheen
- Sisarusten
- Yksin

4. Elokuvien katsominen on minulle....

- Mukavaa vapaa-ajanviettoa
- Hauskaa yhdessäoloa kavereiden kanssa
- Tärkeä harrastus
- Ajan kuluttamista
- Yhdentekevää

LIITE 1 (2)

5. Onko mielestäsi elokuvan katseluun tarkoitetut laitteet ja tilat hyvät Annalan nuorisokeskuksessa?

Kyllä

Ei, miksi? _____

6. Oletko pitänyt elokuvista, joita Annalan nuorisokeskuksessa on esitetty?

Kyllä

En, miksi? _____

En ole nähnyt vielä yhtään elokuvaa nuorisokeskuksessa

7. Näytetäänkö Annalan nuorisokeskuksessa tarpeeksi elokuvia?

Kyllä, määrä on sopiva

Ei, elokuvia pitäisi esittää enemmän

Ei, elokuvia pitäisi näyttää vähemmän

Samantekevä asia

8. Kuinka kehittäisit Annalan nuorisokeskuksen elokuvailtoja?

---

9. Jos elokuvan katselun jälkeen käytäisiin yhdessä keskustelua elokuvasta, mitä ajatuksia se herättäisi sinussa?

---

10. Kerro, millainen merkitys elokuvalla on sinun elämässäsi?

---

11. Kerro, joku mieleenpainunut elokuvakokemus. (Se voi olla hyvä tai huono)

---

12. Onko sinulla vielä muuta kerrottavaa elokuvan katselutottumuksistasi tai Annalan nuorisokeskuksen elokuvien katselusta?

KIITOS VASTAUKSISTA!

LIITE 2 (1)**Kyselylomake:**

Ikä:

Sukupuoli:

Valitse yksi vaihtoehto joka kohdasta:**1. Kuinka usein katselet elokuvia?**

- Lähes päivittäin
- Kerran viikossa
- Kerran kahdessa viikossa
- Kerran kuukaudessa
- Muutaman kerran vuodessa
- En katsele ollenkaan elokuvia

2. Missä katselet elokuvia mieluiten?

- Kotona
- Nuorisotilalla
- Elokuvateatterissa
- Kaverilla
- Muualla, missä? _____

3. Kenen kanssa katselet mieluiten elokuvia?

- Kavereiden
- Perheen
- Sisarusten
- Yksin

4. Elokuvien katsominen on minulle....

- Mukavaa vapaa-ajanviettoa
- Hauskaa yhdessäoloa kavereiden kanssa
- Tärkeä harrastus
- Ajan kuluttamista
- Yhdentekevää

LIITE 2 (2)

5. Kattilasillan nuorisotalolla ei ole mahdollisuutta juurikaan katsella elokuvia, mitä ajattelet tästä?

- Harmittaa, haluaisin katsella tilalla elokuvia
- En kaipaa elokuvia nuorisotilalla, muuta tekemistä on riittävästi

6. Jos Kattilasillan nuorisotalolla olisi mahdollista joskus katsella elokuvia, onko mielestäsi tilat (istumapaikat ym.) ja laitteet (tv, dvd-soitin ym.) riittävät?

- Tilat ja laitteet löytyy, puuttuu vain elokuvat mitä katsoa
- Tarvitsisi enemmän tilaa elokuvan katseluun
- Laitteet eivät ole mielestäni riittävät
- Sekä tilat että laitteet kaipaisivat uudistusta

7. Kävisitkö Kattilasillan nuorisotalolla useammin, jos siellä olisi mahdollisuus katsella elokuvia?

- Kyllä
- En
- Kävisin saman verran kuin ennenkin
- En osaa sanoa

8. Minkälaisia elokuvia haluaisit nähdä Kattilasillan nuorisotalolla?

---

9. Jos elokuvan katselun jälkeen käytäisiin yhdessä keskustelua elokuvasta, mitä ajatuksia se herättäisi sinussa?

---

10. Kerro, millainen merkitys elokuvalla on sinun elämässäsi?

---

11. Kerro, joku mieleenpainunut elokuvakokemus. (Se voi olla hyvä tai huono)

---

12. Onko sinulla vielä muuta kerrottavaa elokuvan katselutottumuksistasi tai Kattilasillan nuorisotilasta?

KIITOS VASTAUKSISTA!